

Українські Вісті

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Ціна 60 пф.

UKRAINSKI WISTI • UKRAINIAN NEWS

UKRAINISCHE NACHRICHTEN

Лаші закордонні представництва:

Америка: Nesenjuk I. 99 Ave. „C“, New York 9, N.Y., U.S.A.
Англія: A. Bondarenko, 78, Kensington Park Road, London, W. 11
Австралія: Krywolap S. Box 1586, M. G. P. O. Adelaide S. Australie
Аргентина: M. Paranuk, Av. I. M. Campos 556 San Andres F. C. G. Mitre, Argentina.
Бельгія: W. Schklar, 14, Rue F. Stevens, Herstal (Liege), Belgien
Голляндія: W. Harasymenko Smaragdplein 75 Utrecht (Holland)
Канада: A. Kramar, 36 Delaware Ave., Toronto 4, Ont., Canada
Франція: N Grouchetzky, 33, rue Roque de Fillol Puteaux, Seine, France. K-to: Paris CC 11.08.711

Рік XVII. ч. 42 /1468/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“
Verlagsort: Neu-Ulm/Donau
Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“, Neu-Ulm/Do., Schließfach 32 — Tel. 77529

Неділя 15. жовтня 1961 р.

Епоха мильної баньки

Трудно відпекатись від цієї асоціації про мильну баньку, слухаючи її спостереження московську комуністичну сучасну епопею в її пропагандивному оформленні перед зовнішнім світом з одного боку, га справжній вигляд імперської дійсності, там, за пропагандивним параваном «спутників» і «лунників», «космонавтів» і америкопереганяльних головокружних «осягів».

Окремі деталі, як спалахи блискавки, з несамовитим, витверезлюючим реалізмом освітлюють жаску дійсність, — дійсність московського комуністичного блефу.

От московські главноверхи роблять 18-й та 19-й атомові вибухи, десь там в Заполяр'ї, спеціальною настановою тиснуть на психіку світового обивателя «доказами» небувалого «розквіту» советської техніки, могутності советської зброї, випередження Америки по всіх статтях, і т. д., і т. п. . . і тут раптом така деталь, досадна деталь:

з групи «щасливих» советських туристів, «щасливих громадян» московської комуністичної «Аркадії», що подорожувала в Голляндії, не схотів повертатися додому почесний науковець ГОЛУБ з дружиною! Потім дружину советські людолови з консульства захоплюють силою й примушують шантажем зголошуватися до «добровільного повороту» до ССРСР. . . При чім, брутальність, з якою проробили цю операцію московські опричники з консульства, потрясла цілий світ. Вони вихопили дружину Голуба з рук голляндської поліції, кинувшись на приміщення, де переховувалася п. Голуб, бригадою в кільканадцять чоловіка, на чолі з самим консулом Пономаревим, а потім заховали й «охороняли» її (тобто берегли) в своїм приміщенні. Та голляндська поліція оточила приміщення схову пані Голуб і категорично, в імені найвищих голляндських властей, заявила, що не дозволить цю жінку вивести примусово, без її добровільної згоди на репатріацію до ССРСР. Як відомо, по довгій тяганині, аж на інтервенцію голляндського прем'єра, жінка Голуба, нібито, склала заяву про «добровільне» повернення до ССРСР, бо «там у неї багато родичів» і вона не хоче комплікувати їм життя. . . Хіба ж не ясно, чим саме притиснули московські советські гуманісти ту бідолашну жінку до муру, вимагаючи повернення додому!

Але чоловік, п. Голуб, додому повертатися не схотів. Ні за які «бублики». На тлі подібних фактів залишення на заході (приміром випадків з М. СЕРЕДЮЮ, проф. КЛОЧКОМ, ред. КРАВЧЕНКОМ і т. д.), вчинок п. Голуба не потребує коментарів щодо причин зривання з режимом в ССРСР. Ми не вдаємося в питання, якої національності п. Голуб, бо це не має тут особливого зна-

чення (хоча прізвище його прозраджує, що він напевно родич або земляк М. Середи чи Клочка!), — має значення факт, що громадянин ССРСР, житель щасливої московської комуністичної «Аркадії» не схотів у ній жити, мав її вже по «зав'язку» і це продемонстрував перед усім світом. . . на тлі московського крику про «спутники» «лунники», несамовиті «осяги», «розквіт», «переганяння Америки» тощо, тощо, і, що головне, на тлі (й далі у відповідь!) програми КПСС про невідкличну й негайну побудову комунізму. А науковець Голуб чейже не був з категорії паріїв, найбідніших людей в ССРСР, а представник верхів, напевно. То як же тоді живеться там паріям, найнижчим шарам суспільства, коли речники й найвищих шарів не витримують?!

Ця деталь, як удар блискавки, сліпуче навітлює наспіввідповідність московського пропагандивного мальовидла й дійсності.

Або таке: московське радіо, захиляючись, на всі лади розпросторює на весь світ «патос комуністичного розквіту», патос небувалого розквіту советської техніки, науки, методів праці, технічного озброєння всіх галузей народнього господарства, яке робить працю в комуністичній державі родісною, відмінною від «каторжної праці в капіталістичному світі» і т. п. І тут раптом проривається деталь тієї комуністичної праці, з якоїсь патетичної інсценіровки про комуністичну сучасну героїку: в тій деталі говориться як то героїчно й віддано працювали комсомольці на якійсь сибірській комуністичній будові, — шкіра на пальцях їхніх обривалася, прикіпаючи до сталеного дроту на лютім морозі, бо комсомольці в героїчному пориві будівництва, не мавши інструментів і знарядь, працювали голіруч!.. Ну що тут ще можна додати до спутників і лунників, і до шкіри, обриваної на холодному дроті при голіручній будівництві. . . в епоху міжконтинентальних ракет, злетів на Венеру і замалим не на саме Сонце!

І бачимо ми мильну баньку, красиву до приголошення мильну баньку, по поверхні якої ходить райдуга московської пропаганди і на яку дивиться зачаровано весь світ, а за нею, за райдугою мильної баньки, ми бачимо жаску дійсність, зовсім не райдужну правду про обривану шкіру на руках молоді, і на всіх робочих руках, в тяжкій їхній праці найпримітивнішими засобами над здобуванням собі найелементарніших засобів для існування при творенні комуністичних стіпетських пірамід.

За мильною банькою існує тяжка рабська дійсність, з якої утікають її невірники при першій же добрій нагоді.

Та диво не в цьому. Диво в тому, що в вільному, культурному, здавалось би, світі існує так багато людей, тією банькою мильно заворожених. Навіть існує багато політиків, зачарованих нею. І не діють на них навіть факти втечі отаких ГОЛУБІВ, навіть факти брутального, явно примусового повернення «на родіну» їхніх жінок! Ба, навіть факти жалких драм в Берліні, на межі між Заходом і Сходом, на межі між, як ми вже колись казали, капіталістичним «пеклом» і комуністичним «раєм», — на межі, де люди (в тому жінки й діти) голосують ногами й навіть прострелю-

ваними грудьми й головами за просту людську свободу проти красивої комуністичної мильної баньки.

Ми казали в заголовку, що це тепер настала епоха мильної баньки.

Хто зна. Може б правильніше було сказати про прихід епохи безприкладної людської сліпоти й малодушости. . . Сліпоти й малодушости ситих людей, що не розуміють голодних і не хотять вірити в їхнє існування, щоб, не дай Бог, для щастя їхнього не вдарити хоч пальцем об палець. Бо це дуже клопітне! І дуже, мовляв, ризиковано!

Від Українського Інформаційного Бюро

Ухвала про скликання V-ї сесії УНРади

Президія Української Національної Ради на своєму засіданні 30. вересня ц. р. під головуванням І. П. Вагрянного, при участі членів Виконавчого Органу УНРади і в присутності Президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького, обговоривши питання про визначення

остаточного терміну окликання V-ї сесії УНРади на підставі декрету Президента УНР, одностайно ухвалила скликати V-ту сесію УНРади в Європі на 17. листопада ц. р. Визначений термін є остаточний і невідкличний.

Скликання наради представників українських політичних груп у справі консолідації на 21. жовтня ц. р.

В п'ятницю 22. вересня ц. р. відбулася нарада Президента в екзилі д-ра Ст. Витвицького з Головою УНРади І. Вагрянним і Головою ВО УНРади М. Лівичком. На нараді обговорено питання терміну скликання V-ї сесії УНРади, а також справу відбуття ще однієї наради для обговорення можливостей завершення консолідації українських політичних сил. В результаті цієї наради Президент д-р Ст. Витвицький розіслав 27. вересня ц. р. запрошення всім українським політичним групам в Європі, як тим, що належать до УНРади, так і тим, що до неї не належать.

Запрошення має такий зміст: «Високоповажані Панове! Прошу ввічливо вислати представників Вашої організації на нараду в справі консолідації українських політичних сил. Нарада ця має відбутися 21. жовтня ц. р. о год. 6-й пополудні в приміщенні

Української Національної Ради (Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II) і плянована, як продовження наради, що вже відбулася 24. квітня і 19. травня ц. р. При цьому повідомляю, що, нав'язуючи до ініціативи останньої конвенції КУКУ в справі «Конференції Круглого Столу», я запросив прибути на нараду представника Президії Комітету Українців Канади.

З поваженням

д-р Степан ВИТВИЦЬКИЙ
(Президент Української Народньої Республіки в екзилі).»

Одночасно Президент УНР в екзилі вислав листа до отця прелата д-ра Василя Кушніра, президента Комітету Українців Канади, запрошуючи його або іншого відпоручника КУКУ прибути до Європи і взяти участь в нараді 21. жовтня ц. р.

ПРОЖЕКТОР

І пригадується Геббельс...

Один з найбільших фахівців модерної пропаганди нашого століття, шеф пропаганди в уряді Адольфа Гітлера, такий Геббельс якось висловив голозний постулат пропаганди фашизму:

«брехня, якщо її часто повторювати, стає правдою».

Очевидно, дистанція між Геббельсом і, скажемо, середниками пропаганди АКВ дуже велика, якщо брати з тигулу. Радіостанція «Свобода» (російська), для прикладу, на доказ, що вона «саобода», тобто трибуна вільного людського духа, завжди починає свої пересилання цитатами з російських мислителів на теми про значення людської свободи. «Герцен писал. . .», і далі йде висловлювання Гарцена про те, що без свободи людина не може бути щаслива, що уряд держави, яка не дає людям свободи, є антинародний і т. п. Або «Горький сказав. . .», «Лев Толстой сказав. . .», «Аксаков сказав. . .» і за цим ідуть цитати з Горького, Аксакова, Толстого про значення свободи.

Слухач слухає й зворушується до глибини душі. Але, вслуховуючись далі в зміст пересилань самої «Свободи», він ніяковіє, а далі й обурюється, як то сама «Свобода» поводитись з свободою людей, з їхнім правом на свободу —

політичну, національну, а зокрема на свободу слова й сумління.

Ми вже згадували про історію з насвітленим колись виступів Діфенбейкера, прем'єра Канади, в питанні України й українського народу. . . Тут «Свобода», правда, не відібрала права у Діфенбейкера на вільний вислів, а просто опустила його думку і тим відібрала право в українських людей там, по тім боці залізної заслони, в московському (Закінчення на 9-й сторінці)

Привітання

Шановних і Дорогих Друзів — Марію ШКРЕБЕЦЬ та Олексія КОНОВАЛА, — невтомних працівників ОДУМівців і яскравих патріотів, щиро вітаємо з їх одруженням. Від усієї душі бажаємо їм щасливого і радісного життя!

ДРУЗІ з Чикаго

Приєднуючись до Друзів з Чикаго, редакція «Українських Вістей», сердечно вітає з одруженням Марію Шкребець та Олексія Коновала, активного співпрацівника «УВ», та бажаємо їм радісного родинного життя і вслякмих успіхів!
Ред. «УВ»

До уваги читачів

Де можна придбати „Тигрлови“ німецького видання?

Нам присилають замовлення на книгу «ДАС ГЕЗЕТЦ ДЕР ТАЙГА», «Тигрлови» І. БАГРЯНОГО в німецькому виданні. Повідомляємо, що цієї книги на складі нашого видавництва НЕМАЄ, бо це видання німецько-австрійського видавництва «ШТИРІЯ» й розповсюджується воно через книготорговельну мережу чужинську.

Замовити книгу «Дас Гезетц дер Тайга» можна в КОЖНІЙ КНИЖКОВІЙ КРАМНИЦІ в Німеччині й Австрії, та

й у іншій країні також. ПОДАВШИ НАЗВУ КНИГИ, ПРІЗВИЩЕ АВТОРА І НАЗВУ ВИДАВНИЦТВА.

До відому читачів, — ця книга видана до цьогогорічного міжнародного осіннього КНИЖКОВОГО ЯРМАРКУ (БУХ-МЕССЕ) в Франкфурті, і рекомендація її вміщена в загальному каталозі цього ярмарку, де читач може знайти характеристику книги, а також адресу видавництва. Цей каталог є в кожній поважній книжковій крамниці.
Ред. «УВ»

Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

Приціл фальсифікаторів на далеку віддаль

В західному світі просто не можуть уявити, що в переважній більшості інтелектуальні сили російської провідної верстви, а разом з ними і деякі сили неросійського походження, але які всіма засобами підпирають погляди російських імперіалістів, стали на шлях фальсифікацій і політичного шахрайства. Такого роду провідні верстви цих інтелектуальних сил на еміграції намагаються витворити серед населення західного світу мішанину в розуміннях народу й нації. В західному світі можна завжди чути про окремі національності, перебуваючих в російському рабстві, як «народи Росії». Самозрозуміло, що ми не проти російського народу, як нації з своєю державою. Але ми є, були й будемо проти російської колоніалізму. Рівно ж, ми почуваємося до обов'язку застерегти американську громадську думку перед таким явищем.

Ми глибоко переконані в тому, що більшість адептів російського імперіалізму вже віддавна знає історію українського народу. Але вони навмисно утворюють її з російською, щоб цим самим витворити в чужинців враження, що, мовляв, ніякої України немає. Ми дозволимо собі пригадати офіційну засаду національної ради оборони, найвищого тіла США, опубліковану в 1953 році. що головним ворогом вільного світу є такий російський імперіалізм, а тоді комунізм, яким послуговуються російські сучасні імперіалісти, колонізатори. Самозрозуміло, що така заява викликала була хвилю протестів серед російської еміграції.

Цілком протилежної думки щодо російського імперіалізму мав одного часу директор центральної розвідки агенції Еллен Даллес. В своєму виступі одного разу він трактував усе населення СССР росіянами. Але директорів розвідки агенції повелося не так легко, бо на його офіційну заяву зареагували члени Конгресу. Можемо лише зазначити про свідомість національного питання в СССР розвідки агенції США. Якщо директор розвідки агенції й на сьогодні тієї ж самої думки, то для нас невідомі причини поразки кубінських патріотів 17. квітня 1961 р. в спробі повалити диктаторський режим Кастро.

Пригадаймо також, коли кореспондент «Кришчен Саенс Монітор» Джозеф Гарш, що інформує про політичні настрої Вашингтону, накинувся був на екзильні уряди й еміграційні політичні групи, які, на його думку, заважають вільному світові «співіснувати з росіянами». Пригадаймо і статтю співробітника «Нью-Йорк Таймсу» Г. Шварца, в якій він інформує про національні відносини в СССР на підставі відвідин Советського Союзу в 1955 році. Всі факти в статті підібрані в такий спосіб, щоб сугерувати думку про політичну єдність СССР.

Самозрозуміло, що такі погляди вищеведених осіб можна порівняти з поглядами «всезнайків» «Нового Русского Слова». Звичайно, що до російських чорносотенних імперіалістів на еміграції можна й не мати претензій. На те вони імперіалісти, щоб душити навіть натяки про українську державність. Але ми маємо тут до діла з людьми іншого гатунку, людьми, які ще більше, з відомих для нас причин, фальсифікують правдиві факти.

Слід ще пригадати одного поганенького змістом листа, надрукованого в «Новом Русском Слове» за 25. липня 1952 р. під заголовком «Русский вопрос», написаного старими російськими емігрантами-«князьками» до адмірала США Кірка. Читаючи цього ганебного листа, ми натикаємося на деякі смішні цитати, наприклад: «Червона армія та населення лише тоді будуть по боці союзників, коли воно твердо буде впевнене, що союзники бажають лише визволення від комуністичного ярма, а потім нададуть народові російському повну свободу організувати державне, соціальне та економічне життя на території Росії...»

Звичайно, ми є свідками того, як рештки недобитків білого російського самодержавного імперіалізму намагаються свої властивості подавати за властивості всього сучасного російського.

Слід ще пригадати про відзначення всіма українцями річницю страшної трагедії нашого народу, як акту московського народоубивства в Україні. Протестують перед усім світом проти цього

московського геноциду, домагаються розслідування його і притягнення до відповідальності перед трибуналом вільного світу винуватих за цей злочин. Російські, й їм подібні, імперіалісти на еміграції не протестують проти того заподіяного злочину, не влаштовують маніфестацій, не домагаються розслідування. Чому це так?

Чому в західній пресі за останній час було написано, хоча, правда характеру замітки, про втечу українського вченого Миколи Середи не як українця, а як росіянина? Адже всім стало відомо про його заяви у Відні. Адже це ж Микола Середа заявив на весь світ, що він утік, протестуючи проти жорстокого поневолення України Росією; що він за безумовно незалежність і самостійність українського народу; що він є українець — бореться проти російської окупації та проти варварського російського імперіалізму. Ось це фальсифікація й замовчування правдивих фактів.

Але Микола Середа — свідомий українець, а не злочинець й зрадник своєї країни, як це ми спостерігали в судах процеси Розенберґів, Абрагама Сільвермана, Аллана Розенберґа, Соломона Лешінського, Фука, Кремера, Гаррі Голда, Грінґласса, Якоба Голоса та сотні інших прізвищ, які спромоглися продати червоній Москві найважливіші таємні плани західних країн. Якої ж національності були ці найбільші злочинці демократії? Самозрозуміло, що не української, хоча про їхню національність преса мало що подавала.

Або пригадаймо часи революції в Росії, а також і післявоєнний період, коли в органах ГПУ, ЧК, НКВД була велика кількість, і то на найвідповідальніших посадах, не українського походження людей, а такі люди іншої національності. А чи не пригадаємо ми зверств цих людей та їхніх нелюдських мент — «к стенке»? Так, ми це пам'ятаємо.

Українська нація не є варваром, як про це стараються доказати політичні пройдисвіти. Якщо дехто побоюється за український націоналізм, то й тут ми повинні зазначити, що наступив час на право кожному народові жити вільно й незалежно. Український націоналізм має інше поняття, а не так як це стараються довести відкилі верстви з середовища «матушки Рассеї». Якщо Ізраїль спромігся дістати свою незалежність, що ми, українці, лише схвалюємо, то український народ має також такі самі права на свою незалежність.

Пора таки схаменитися, панове фаль-

Прот. Т. ГАВРИК

Сорокліття всеукраїнського собору УАПЦ

(14.-30. ЖОВТНЯ 1921 Р. В КИЄВІ)

Серед бурхливих подій на Україні в 1920-1922 рр. заслуговує особливої уваги церковно-громадський рух за Українську Православну Церкву, що має величезне значення як в історії українського народу, так і в історії Всесвітньої Христової Церкви. Православний український народ, віками гноблений національно, економічно і духовно, виявив надзвичайне релігійне піднесення й організованість у боротьбі за свою вільну, від московської патріаршої влади, Церкву. І, не зважаючи на дуже несприятливі умови, коли безбожна советська влада боролася з релігією, збудував свою Церкву.

Майже від початку революції 1917 р., серед українського духовенства і вірних постало питання про відродження Української Церкви, як однієї з основ державного будівництва України, як духовної провідниці українського народу на шляху до його відродження. Правда, церковній справі тоді ще не приділялося належної уваги керівниками державного, політичного і громадського життя України.

Сили, які прийшли до влади в Україні, заражені духом матеріалізму, атеїзму і соціалізму, вважали Церкву за реакційний чинник. До того ж Православна Церква в Україні, перебуваючи більш як 200 років в московській неволі, була в значній мірі змосковщена. Єпископські катедри в Україні посідали росіяни, які охоче оточували себе своїми земляками, притягаючи їх на парафії в українських селах, а свідомих укра-

М. ВІРНИЙ

Чи релігія проти науки?

«Якщо в Советському Союзі творча думка вчених, спеціалістів і переважної частини трудящих вільна від сковуючого впливу релігійної ідеології та моралі, то в буржуазних країнах вона справляє свій паралізуючий вплив». Так пише в статті «Суспільний лад і завоювання космосу» Ф. Худушин («Комуніст України», ч. 5, 1961 р.).

Для надання своєму поглядові більшої «авторитетності», автор покликається на думку «буржуазного» вченого Гелдейна, висловлену в 1959 р. в американському річнику «Радіоналіст». В статті «Єпископи і супутники» Гелдейн, ставлячи питання: «чому Советський Союз випередив Сполучені Штати в сфері космічних дослідів», висловлює такий погляд:

«Я майже не сумніваюся, що коли б не їхня релігійна ярма, то Британія чи Америка були б першими в сфері штучних супутників. Якщо ви наполягаєте на тому, щоб розглядати небеса як місце перебування надприродного початку, то ви не можете мати про них ясного уявлення».

Не заперечуватимемо, що у вільному світі є вчені атеїсти, які думають так про впливи релігії, як і дехто з советських росіян. Ба більше, у вільних країнах вчені атеїсти не тільки так думають, але свobodно висловлюють свої думки суспільстві, урядові, які так не думають. А ЦК ВКП(б) проголосив супроти свого ворога номер один — релігії нещадну боротьбу.

Ми подали думку советського атеїста. Він твердить, що релігійна ідеологія та мораль справляє паралізуючий вплив на творчу думку вчених. Чи ж так воно насправді? Наведемо приклади з думки інших учених. Їхня заслуга перед наукою така велика, що навіть комуністи не заперечують цього. Їх усі справедливо вважають найбільшими вченими нашого віку.

«В який би бік і як би глибоко ми не дивилися, ми ніде не знайдемо протиріччя між релігією і наукою, а навпаки, у всіх вирішальних пунктах повна спільність. Релігія і наука не виключають одна одну, як деякі люди зараз думають або бояться, а доповнюють й обумовлюють одна одну».

сифікатори, бо не так буде робитися, як цього ви бажаєте. Час таки прийде, і він не за горами, коли ваші корони, білої а чи червоної фарби, поваляться і всі поневолені народи «розкуються з кайданів». Українська держава знову постане.

Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

Можна вважати найбільш безпосереднім доказом сумісності релігії і науки історичний факт, що якраз найбільші дослідники природи всіх часів, люди, як Ньютон, Кеплер, Ляйбніц були просякнуті глибокою релігійністю.

Боротьба з невір'ям і передсудами — це неприлиняюча і ніколи не послабляюча боротьба, яку ведуть релігія і наука спільно. Так думав і писав про відношення релігії та науки Макс Плянк.

«...В основі всякого наукового дослідження лежить віра, аналогічна релігійному почуттю, що світ створений розумом і тому може бути пізнаний... Наука без релігії неповноцінна, а релігія без науки сліпа...» Це були думки про релігію Альберта Айнштайна.

Прикладів, які заперечують помилність поглядів советських «маяків пера» можна навести дуже багато. Згадаємо декілька прізвищ з армії вчених, які були глибоко релігійними людьми: Паскаль, Декарт, Айлер, Ампер, Ом, Вольт, Гальвані, Фарадей, Кулон, Араґо, Менделєєв, Копернік, Павлов. Чому про релігійність цих учених людей, скарбами розуму яких користуються советські дослідники, ніколи не говорить преса «передової» країни в світі? Відносно моралі взагалі Айнштайн висловився так:

«Моральні якості видатних особистостей мають більше значення для людства, як їхня інтелектуальна творчість».

Але ні, це, мабуть, не підходить, коли говориться про атеїста-комуніста. Він має свою, законами своїми «виправдану» мораль, що нічого спільного з загальнолюдським немає. Візьміть та викресліть із советських підручників усі наукові праці тих учених, що були віруючими людьми. Що вийде? Та ні однієї науки не буде. І не було б лета в Космос. А радіючі з прильоту цих летів, совети кажуть, що «релігії був нанесений смертельний удар людським розумом і генієм будівників комунізму». Хіба вищеведені прізвища світової слави вчених не носили люди, і не були вони геніями науки?

Один із християнських учених французький академік Моріс Жавільє сказав про вірних християнської Церкви:

«Християнин може і повинен з повним спокоєм вивчати різні науки, поглиблювати їх, сприяти їхньому прогресові, допомагати розпутьвати складний клубок повторних причин, діючих довкола нас і в нас.»

Шкода, що в цих питаннях, в питанні (Закінчення на 3-й сторінці)

них і реакційних партій та угруповань, і весь собор пройшов під гаслом збереження єдиної і неділимної Росії. Це зміцнило становище єпископів Російської Церкви в Україні і промосковсько гаштованого духовенства.

А далі події в Україні — большевицька навала, нетривалість влади в Києві, перевага на урядових посадах людей ворожих Україні — повернули церковне життя так, що голоси нечисленного українського духовенства і церковного громадянства потонули у ворожій зливі.

Велику позитивну ролу в справі розбудови Української Православної Церкви відіграли військові з'їзди, що відбувалися в Києві в вересні і жовтні 1917 р. На цих з'їздах військові священники висунули й церковну справу, висунули ухвалу про відокремлення Української Церкви від Російської і про скликання всеукраїнського церковного собору, виділивши для цього комітет із своїх священників і воєнків у складі 30 осіб.

На початку листопада 1917 р. передсоборна комісія, обрана на Київському єпархіяльному з'їзді, поєдналася з військовим комітетом, кооптувала в свій склад ще до 30 членів і утворилася Перша Всеукраїнська Православна Церковна Рада, як тимчасовий керівний орган Української Православної Церкви до скликання всеукраїнського церковного собору.

Заходами ВПЦР української церковний собор було скликано на 28. грудня 1917 р., але певна кількість членів на цей термін не зібралася і він розпочався лише 7. січня 1918 р. та працював тільки до 23. січня, припинивши свою працю, бо на Київ насувалися больше-

Деякі єпархіяльні з'їзди (Подільський, Київський) ухвалили постанови про церковні реформи, автономію Церкви в Україні та Богослужбову українську мову. А Полтавський єпархіяльний з'їзд прийняв постанову про необхідність переходу Церкви на шлях автокефалії і про негайне запровадження в Богослужбених української мови.

З'їзди ці відбулися влітку 1917 р. А в вересні того ж року в Москві відбувся всеросійський церковний собор, який обрав патріарха Тихона. В цьому соборі брали участь представники монархіч-

С Л О В О М И С Т Ц Я М

ЛІТЕРАТУРА ■ МИСТЕЦТВО ■ ТЕАТР ■ МУЗИКА

Д. ШИМКО

Український балет в Австралії Шевченкові

Ще ніяка українська імпреза в Австралії не викликала такого широкого і прихильного відгуку австралійської преси, як балет «Причинна», поставлений у п'ятьох діях хореографічним товариством «Дніпро» під фаховим керівництвом пані Ніни Денисенко.

22. липня б. р. в міській залі Парраматта та 5. вересня в театральній залі міста Орендж відбулися ці небували гарні імпрези. Найкращим доказом незвичайного успіху обидвох концертів є тридцять чотири статті та чисельні світліни, які появилися на сторінках п'ятнадцятих австралійських часописів, включно з передовими щоденниками цієї країни: «Сідней Морнінг Гералд» «Дейлі Телеграф» та «Дейлі Міррор». Вісім радіопередач з Орендж, дві — з Бетерсту та чотири згадки у новинах дня, передані державною радіостанцією Ей-Бі-Сі.

Постановка балету «Причинна» в Австралії була вкладом українського балету «Дніпро» його долі у відзначення ювілейного року Тараса Шевченка. В зв'язку з тим, у всіх газетах та радіопередачах, крім високої оцінки постановки «Причинної», часто згадується про те, що цей балет оснований на поемі Т. Шевченка, а також широко подано про саму особу поета, його ролі, як лицаря свободи, заслання російськими царськими сатрапами та вшановання по цілому світі сотих роковин його.

Автором-хореографом постановки «Причинна» є сама голова товариства та балетної школи балетмайстер пані Ніна Денисенко, яка подала згадки про Шевченка в інтерв'ю пресі. Крім того, славне ім'я Т. Шевченка відзначено на сотках балетних англомовних афішах

Чи релігія проти науки?

(Закінчення з 2-ї сторінки)

нях взаємовідносин релігії і науки в Советському Союзі забирають голос партійні апаратчики, пропагандисти, комуністи-атеїсти з лабораторій марксистсько-ленінізму. Справжній ж жрець науки про це не говорять. Та надіємось, що вневдовзі й вони скажуть своє слово.

М. ВІРНИЙ

та в гарно виданих програмках концертів.

Вступною, офіційною частиною програми в Парраматті була доповідь українського поета добре знаного читачам «УВ» плідного дописами нашій газеті Василя Онуфрієнка на тему «Пісня і танок у творчості Шевченка», сольоспів і дуєт пісень на слова Шевченка у виконанні пані Галини Чірко та Миколи Євсєвського, а також деклямації творів Шевченка на різних мовах, виголошені представниками інших національностей у своїх народніх строях. Ціла перша частина концерту була цікава й оригінальна. Тут також виступили інж. Юрій Денисенко та Володимир Люлька з короткими доповідями в англійській мові про значення Т. Шевченка в житті українського народу, про українську народню хореографію та народній танок.

Другою, основною частиною програми була повна постановка балету «Причинна» при чудових декораціях Леоніда Денисенка, прекрасних танках, звуках бандури і співак.

На тлі драми козака і дівчини розвивається багатство живих картин українського народнього побуту, які залишили в глядачів незабутні враження краси. Картини жнив, села, циганського табору, Запорізької Січі, дніпрового берега були так прекрасно передані, так по-мистецькому відтворені танками, що публіка у великому захопленні не витримувала та переривала кожну дію бурхливими оплесками.

До відповідного ефекту балету прислужився також народній спів, який був виконаний танцюристами під фаховим керівництвом відомого в Австралії професійного диригента і скульптора Михайла Садовського, та його помічника Вслодимира Люльки.

Заголовки статей австралійської преси самі говорять про захоплення, яке викликала постановка балету «Причинна». Ось деякі з них:

«Українські танцюристи», «Прем'єра балету», «Прем'єра балету в Парраматті», «Члени амбасад, керівники балетів та критики на парраматській прем'єрі», «Парраматська прем'єра легендарного балету», «Виступало шістьдесят танцюристів», «Блектавнські танцюристи в

головній балетній ролі», «Балерини блектавнського дистрикту у прем'єрі», «Блектавнські танцюристи — зірками балету», «Файрфілдські танцюристи у прем'єрі нового балету», «Файрфілдські дівчата у новому балеті», «Танцюристи вибрані для балетного турне», «Танцюристка з Кройдон Парк зіркою у великому балеті», «Дві ролі місцевій балерині», «Великий балетний плян місцевого товариства», «Балетна група буде творити фільмову студію в Парраматті», «Сіднейські телевізійні станції роблять заходи з пропозиціями своїх услуг», «Поет свободи», «Трійомф балету», «Балет Причинна», «Балетне товариство розростається» і т. д.

У статтях преса називає «Дніпро» найбільшим балетом Південної Півкулі та порівнює його до Боров'янського балету — репрезентативного балету Австралії світової слави.

Про успішну постановку балету «Причинна» також помістили дві українські газети в Австралії. Але найкращою ілюстрацією чужинської фахової оцінки балету «Причинна» може послужити рецензія, яка появилася зараз після концерту на сторінках найбільшого щоденника західної частини степу «Сентрал Вестерн Дейлі» з 8. 8. 1961 року. Під заголовком: «Балет збудив оклики браво» газета пише:

«Незвичайні оклики «Браво» лунали у переповненій залі театру «Странд» в суботу вечером під час виступу Австралійсько-Українського Товариства під проводом пані Ніни Денисенко, зі своїм балетом «Причинна».

Зміст «Причинна» взятий з поеми українського поета Тараса Шевченка, століття смерті якого українці вшанують цього року. Тема відома — оповідання про дівчину, яка полубила козака. Після від'їзду козака на війну, осамітнена дівчина шукає допомоги серед циганів, де дістає зілля, яке придає їй журбу, але відтак дівчина ходить у сні. Згодом річкові русалки приманюють її на смерть. Улюблений козак вернувся і знайшов її, але не сплячюю (як сподівався), лише мертвою. В наслідок цього він сам гине на розрив серця. Минаючи монашки хоронять улюблену пару і вкривають їх лілеями. Зривається громовита буря. На землю злітає орел і своїми крилами накриває мерців.

Наколи ви раніше не чули цієї теми, ви частинно зустрічали її в кожному

іншому балеті, який вам доводилося бачити. Але, подібно як у мистецькій картині, головною точкою в балеті не є сам зміст оповідання, але висказані в ньому переживання, спостереження та відповідний рівень технічної майстерності.

Майстерність Українського Балетного Товариства подала нам народні танки такими, якими вони в нашій уяві повинні дійсно бути: захоплюючими, але з байдужою грандіозністю і повагою. Чоловіки були особливо енергійні та захоплюючі. Жінки — стримані, але з надзвичайною красою. Це було ідеальне.

Танцюристи були більше подібними до людей, ніж до танцюристів, яких звичайно звикли показувати як «наряд», який, здається, що живе лише щоб співати і танцювати. Вони виглядали на природних людей, які танцювали з невимушеним запалом. Навіть русалки і метелики були в українському стилі, виконуючи не наш — відоміші і спрощеніші стилі кроків, але типово українські народні кроки. Спочатку метелики та монашки, здавалося, що

(Закінчення на 6-й сторінці)

З української підсоветської поезії

Платон ВОРОНЬКО

„Кобзар“

Книжки мої, ви подруги прекрасні,
І пристрасні й глибокі, як життя.
Нові і давні — всі мені сучасні,
І через вас я бачу майбуття.

Беру «Кобзар», як світу сотворіння, —
Його я знав іще до букваря.
Це мати неписемна за начиння
Купила на базарі «Кобзаря».

Вона начиння дві зими в'язала —
І віддала за книжку.
З тих часів
Святими стали та читальна зала
І той куток, де я за книгу сів,

Тепер — коли і сам пишу я книги —
Понад усе болить мені за те,
Аби перо не стало стержнем дзиги
У грі пустій, де йдеться про святе,

Де слово повне правдою земною
І силою народу-трударя,
Аби завжди стояв переді мною
Шевченків образ — геній «Кобзаря»

вицькі орди і скоро його захопили. З огляду на жорстокість большевиків, усе листування, як ВПЦР, так і собору, було знищено. Знищено було і список членів ради та собору.

Велику роллю в організації і праці Всеукраїнської Православної Церковної Ради в ті часи, відгравав київський протоєрей Василь Липківський і працівник консисторії Петро Сікорський (пізніше Митрополит Полкарп). Обидва вони добре знали один одного, працюючи також разом в управлінні епархіального свічкового заводу.

В лютому 1918 року, під натиском німців, большевики втекли з Києва, а в квітні 1918 р. на місце Центральної Ради прийшла влада гетьмана Павла Скоропадського. В червні 1918 р. була скликана друга сесія всеукраїнського православного собору. Але там уже керував відомий ворог України митрополит Антоній Храповицький.

По-суті, це не була друга сесія всеукраїнського православного собору, а зовсім уже окремий російський собор в Україні. З представників воцїтства майже ніхто не прибув на сесію. Колишня ВПЦР прибула лише в кількості 45 осіб. Зібралось на цю сесію близько 300 осіб, більшість з яких були наставлені реакційно проти України.

Собор перш за все взявся за перегляд мандатів, і ухвалив виключити зі свого складу ВПЦР, запропонувавши Раді обрати з-поміж свого складу лише 3 особи, які увійдуть у склад собору. ВПЦР відкинула цю пропозицію і подала соборові протест та заяву, що вона не визнає надані їй собору всеукраїнським і його постанови вважатиме не дійсними.

Скоро знову стався державний пере-

ворот, і на зміну гетьманові прийшла українська влада під назвою Директорія. На чолі її Уряду стояв Володимир Чехівський, дуже близький до Церкви, вихованець Київської Духовної Академії.

ВПЦР керувала, в міру можливості, заходами організації українських парафій. Вона, в умовах евакуації від большевиків і денікінців, гуртувала церковно-громадські сили та ставила питання про автокефалію Церкви, як питання державного порядку.

Уряд Директорії 1. січня 1919 р. видав державний Універсал про автокефалію Української Православної Церкви. Але в короткому часі Уряд Директорії мусів залишити Київ під натиском большевицької навали, яка засіла на цей раз досить міцно. Отже не стало тієї сили, яка мусіла б провести в життя закон про автокефалію Української Церкви, аж поки не знайшлася нова сила, що діяла в нових умовах.

Щодо ВПЦР, то вона виконала історичну місію — викликала інтерес, симпатії і любов до Української Церкви в тих, які були байдужі, холодні чи ворожі до неї. А живий ґрунт був багатий і родючий.

Революційні події 1917-1919 рр. розвивалися надзвичайно швидко. Питання про Україну розв'язувалося нечувано непередбачено — від Першого Універсалу Центральної Ради в червні 1917 р. про автономію України до IV Універсалу в січні 1918 р. про самостійну, незалежну Україну і до актів в січні 1919 р. про соборну Україну. Цей час був доброю школою для українців. У багатьох прокинулася національна свідомість. Багато хто відчув у собі приспані національні сили. В багатьох за-

кипіла, зашуміла кров славних дідів і прадідів, борців за волю України, за православну віру і Церкву України.

Руки і голова потребували того, щоб прикласти їх для справи України, до чого закликала і влада та проводирі українського народу. Але не стало ні влади, ні проводирів. Російсько-большевицька навала все зміла і причадила своїм чоботом нерозквітлі квіти України. Багато кращих українських сил опинилось на еміграції, з українськими державним і військовим проводом. Та більшість залишилася на Україні. Вони так не встигли випробувати свої сили у відбудові України, і в нових умовах, в умовах большевицького режиму, шукали місця де б прикласти свої розбуджені потенційні сили. І ці сили знаходили в Українській Церкві те, що їм було потрібне.

ВПЦР оголосила три основні засади, на яких мала відроджуватись Українська Церква: автокефалія, соборноправність і українізація. Це цілком відповідало засадам тих українців, які національно себе пізнали. Автокефалія, себто незалежність Української Церкви від будь-якої чужої церковної влади, відповідала політичним настановам тих, хто доріс в державному думанні до здійснення ідеї державности України. Соборноправність, себто участь усіх вірних у розв'язуванні справи Церкви через своїх представників на соборах, імпонувала всім, хто стояв на засадах боротьби з російською большевицькою диктатурою. І українізація сприймалася всіма, хто визнавав право на життя української культури, рідної мови, рідної пісні, рідних звичаїв і обрядів, українського малярства, української архітектури і скульптури.

Ці засади, на яких відроджувалась Українська Церква, були однаково дорогі й зрозумілі і селянинові, і робітникові, і інтелігентові. Тому-то на заклик ВПЦР до Української Церкви пішли люди різного соціального стану, різного інтелекту і різного віку. Йі Українська Церква стала великим чинником об'єднання українського народу. Це відразу відчули керівники Московської Церкви в Україні і це було причиною їхньої запеклої ворожости до Української Церкви, що привело потім до тяжкої міжцерковної боротьби в Україні, яка не припиняється і дотепер.

Протягом довгого часу православні українці Києва просили тодішнього керівника Київської епархії єпископа Назарія Блінова, щоб дозволив священникам служити, чи принаймні Євангеліє читати в храмах і проповідувати українською мовою. Але єпископ Назарій категорично відмовився, пригрозивши порушникам заборону в священнослужінні. Тоді українці використали декретове право, надане советською владою, вільно утворювати релігійні об'єднання (при наявності 50 осіб віруючих) і одержувати в своє користування храми для Богослужень.

Так утворилася в Києві перша українська парафія й одержала в своє користування Миколаївський собор на Лечерську (побудований сл. п. гетьманом Іваном Мазепою) і там 23. травня 1919 р. була перша відправа Божественної літургії українською мовою. Цей день і треба вважати днем народження Української Автокефальної Православної Церкви.

Вся літургія була відправлена українською мовою. Співав хор під керівництвом славного, тепер небіжчика,

Зигзаги навколо атомових випробувань

Відомий англійський совєтознавець Едвард Кренкшоу зредагував цілу сторінку часопису «Обсервер» за 10. вересня цього року, присвятивши її атомовій зброї і відомостям про переговори всіх держав про заборону вживання такої зброї. З цікавих даних подаємо наступне:

«Поновлення вибухів атомових бомб Росією подіяло на західні держави як шок. Америка й Англія послали ноти Хрущову з вимогою припинити всі вибухи і передати справу на обговорення до Женеві. Замість відповіді Росія продовжує вибухи. Тоді президент Кеннеді проголосив, що й Америка поновить вибухи, але в лабораторіях і під землею.

Така заява «розвеселила» совєтську пресу, яка, між іншим, одержала заборону повідомляти своє населення про поновлення вибухів у власній країні.

Генерал де Голль голосно заявив, що на силу треба відповідати силою, а Неру на Београдській конференції сказав, що совєтський вчинок наблизив світ до війни.

Розвиток атомових бомб подано в наступному порядку:

16. липня 1945 р. — перший вибух в Нью-Мехіко.

6. серпня 1945 р. скинуто атомову бомбу на Гірошіму.

9. серпня 1945 р. скинуто атомову бомбу на Нагасакі.

Серпень 1949 р. — перший вибух атомової бомби в Росії.

1. листопада 1952 р. — перший вибух водневої бомби в Еніветок (США).

12. серпня 1953 р. — перший вибух водневої бомби в Росії.

До 1958 р. Америка зробила понад 160 вибухів, Росія понад 55, Англія — 21, Франція — 4. Всього в світі — 250 вибухів.

Видатні вчені, стратеги, військові в Лондоні і Вашингтоні по-різному тлумачать поновлення атомових випробувань у Росії. Льюїс Л. Штраус, колишній голова комісії атомової енергії в США сказав, що він не має сумніву в тому, що Росія не припиняла атомових випробувань за весь час. Інші вважають, що поновлення (якщо то є поновлення, а не продовження) атомових випробувань викликано необхідністю ліквідувати відсталість Росії в розвитку атомової зброї і кількісного забезпечення нею в порівнянні з західними державами. Крім того, це викликано бажанням створити певний психологічний ефект — шок.

Такий шок одні трактують як шантаж, скерований проти твердих позицій

Заходу в створеній навколо Берліну ситуації. Інші вважають це проявом переляку самих совєтських політиків перед об'єднаною силою Заходу.

Економічний стан країни за минулий рік розчарував Хрущова. Перед ним ще стоїть майбутній з'їзд партії, його турбує стан Східної Німеччини, перед якою стоїть стіна Західної Німеччини, з бажанням повернути загублені землі. Керманічи західних держав об'єднані. Що ж йому в такому разі залишається робити, як не експлуатувати бомби?

Часопис «Дейлі Телеграф» подав статистику суспільної думки, де видно, що в Англії 40% населення, а в Америці 55% вважають совєтську поведінку за тактичний крок діяти «шоком».

Переговори про припинення атомових випробувань мають свій «календар»:

31. жовтня 1958 р. США, Англія і Росія почали переговори в Женеві про припинення випробувань.

7. листопада 1958 р. США й Англія заявили, що вони тимчасово припиняють випробування.

17. листопада 1958 р. Хрущов почав вимагати, щоб Захід прийняв новий статус для Берліну протягом шестимісячного терміну, інакше Росія підпише окремі мирний договір із Східною Німеччиною.

19. березня 1959 р. Женевська конференція дійшла до згоди про установа новлення Міжнародного контролю атомової зброї.

11. травня-19. червня 1959 р. відбулася конференція міністрів закордонних справ в Женеві. Дійшло майже до повної згоди в питанні про Берлін, але Росія відмовилася гарантувати постійні права Заходу у місті.

28. серпня 1959 р. Росія заявила, що вона не поновить атомових випробувань так довго як і Англія та США.

7. вересня 1959 р. Англія, США, Росія, Франція оголосили про заснування комітету десятих держав поза Об'єднаними Націями для ведення переговорів про роззброєння.

18. вересня 1959 р. Хрущов запропонував Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй план про повне загальне роззброєння протягом наступних чотирьох років; або план часткового роззброєння з розподілом на чотири етапи.

26. вересня 1959 р. відбулася зустріч Айтзенгауера з Хрущовим в Кемп Дейвід. На погодження США взяти участь у конференції «на високому рівні» Хрущов відмовився від установа новлення терміну вирішення питання про Берлін.

29. грудня 1959 р. Айтзенгауер під певним натиском суспільної opinio в Америці заявив, що Америка більше не вважає себе пов'язаною добровільною угодою про припинення атомових випробувань, які залежать від позицій Росії під час «довготривалих переговорів» в Женеві.

14. січня 1960 р. Хрущов оголосив про скорочення збройних сил Росії на третину. Він також оголосив, що Росія має в стані «швидкої поготівлі» фантастичну зброю нового типу.

13. лютого 1960 р. в Сагарі вибухла перша французька атомової бомба. (В 1958 р. Франція відмовилася від участі в договорах між Англією, США і Росією і від усіх домовлень у Женеві.)

27. червня 1960 р. Росія демонстративно залишила конференцію про роззброєння.

23. вересня 1960 р. Хрущов вніс пропозицію на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй обрати «трійку» на місце Дага Гаммершельда.

21. березня 1961 р. після перерви розпочалися переговори в Женеві (на прохання уряду США).

15. травня 1961 р. Росія заявила, що вона поновить атомові випробування, якщо США й Англія не зможуть Францію припинити свої випробування. (25. квітня був четвертий вибух французької атомової бомби.)

3-4. червня 1961 р. Кеннеді зустрівся з Хрущовим у Відні. Кеннеді сповістив, що Хрущов ясно висловився про неможливість мати неутрального обсерватора контролю атомових випробувань, що перевірка повного роззброєння означатиме лише прикриті шпигунство і що переговори про припинення атомових випробувань зайві.

15. червня 1961 р. Хрущов заявив, що Росія підпише мирний договір із Східною Німеччиною до кінця року.

15. червня 1961 р. США і Росія розпочали дипломатичні нові переговори про роззброєння.

13. серпня 1961 р. комуністи закрили кордон в Східному Берліні й Східній

Заходи УНРади в справі М. Середи

Виконавчий Орган УНРади поробив інтервенції у відповідних американських й німецьких чинників для вяснення справи місяця перебування молодого українського вченого М. Середи, який залишився на Заході з протесту проти того, що Україна поневолена російським імперіалізмом і позбавлена можливості мати свою самостійну державу. ВО УНРади робить і далі всі доступні йому заходи, щоб нав'язати контакт з М. Середою.

(Укр. Інформ. Бюро)

травня 1920 р. почала вживати заходів знайти єпископа для Української Церкви. На Зелені Свята з'їзд обрав двох кандидатів на єпископів — прот. Павла Погорілка і прот. Степана Орлика. То були авторитетні протосері, українці, вдівці. Отже не було перешкод до висвячення їх в єпископи. Та не було жодної надії на те, що єпископи Російської Церкви їх висвятять, що і ствердилось.

В ті часи всі кордони були зачинені, щоб поїхати до якоїсь братньої Православної Церкви, яка не зацікавлена в тому, щоб Українська Церква не існувала, так як була в тому зацікавлена Російська Церква. Не було змоги, і справа з висвяченням єпископів не розв'язалася. Але ВПЦР довідалася, що в Полтаві архієпископ Парфеній Левицький не тільки не забороняє служби Божі в українській мові, а й сам відправляє українською мовою, і створив у Полтаві українську парафію та Полтавське українське церковне братство.

До Полтави поїхала делегація ВПЦР і архієпископ Парфеній згодився взяти під свою духовну опіку всі українські парафії, що під проводом ВПЦР, і благословив працю останньої. Згода архієпископа Парфенія, людини авторитетної, відомого українця, перекладача св. Євангелії на українську мову, справила велике враження і на друзів і на ворогів Української Церкви. Вороги почали діяти.

З Києва послали до патріярха Тихона інформації про стан Церкви в Україні і просили пократі архієпископа Парфенія. В наслідок чого патріярх Тихон гостро наказав архієпископові Парфенію відмовитися від взятих на себе обов'язків щодо ВПЦР. А до Ки-

Німеччині, щоб запобігти переходові втікачів на Захід.

28. серпня 1961 р. США запропонували очолити контрольну організацію однією особою, яка буде керувати «тройкою».

29. серпня 1961 р. Росія оголосила, що поновлює випробування.

Факт, що Росія знову розпочала атомові випробування, свідчить про кінець тієї фази у східно-західних відносинах, яка почалася три роки тому, коли три держави почали переговори про припинення атомових випробувань у Женеві і майже одночасно Хрущов створив берлінську кризу.

Метою і Заходу, і Сходу, здається, є бажання зміцнити «статус кво» і зменшити небезпеку. Головна ідея західної сторони, зокрема Англії, «заморозити» військовий баянс і, зменшивши небезпеку, створити атмосферу «вільного дихання», щоб знайти рішення політичних проблем. Головна ідея совєтів, здається, є бажання стабілізувати становище в Німеччині й Європі шляхом контролю переозброєння Західної Німеччини, визнанням Східної Німеччини і неутралізацією Берліну.

Після провалу Паризької конференції «на високому рівні» Росія через місяць демонстративно залишила конференцію про роззброєння. Таким чином переговори про припинення атомових випробувань залишилися однією точкою — надією на будь-які переговори між Заходом і Сходом.

Минулого березня, не дивлячись на натиск суспільної opinio в Америці поновити атомові випробування, президент Кеннеді подав нові пропозиції відносно заборони випробувань, включаючи певні уступки на користь росіян. У відповідь Росія вимагала «тройку» для міжнародної системи контролю над випробуваннями, «тройку» в секретаріаті Об'єднаних Націй і заборону атомових випробувань Франції. Такими контрвимогами Росія звільняє собі шлях для відступу від усіх попередніх зобов'язань про заборону випробувань.

Минулого місяця США, намагаючись осягти домовлення про заборону випробувань, подало інші нові пропозиції з поважною поступкою для росіян — покликання «тройки». За цими пропозиціями контроль заборони випробувань міг би бути знятий голосуванням совєтського і неутрального представників комісії контролю над випробуваннями.

Але на цей раз росіяни зняли навіть і свої власні пропозиції про контроль над випробуваннями. Вони заявили, що не хочуть ніякого контролю, доки не буде домовлення про повне роззброєння. Через три дні вони оголосили про поновлення атомових випробувань». Б. Д.

композитора Миколи Дмитровича Леонтовича. М. Леонтович написав чудові співи літургії українською мовою. Ця літургія М. Леонтовича й до цього часу, і завжди буде одним з найкращих українських церковних творів. Чудовий спів. Виразне, зрозуміле, надхненне, молитовне читання рідною мовою псалмів і молитов. Художня, глибокозмістовна, емоційна українська патріотична проповідь — справили на віруючих незабутнє враження. Собор не міг вмістити всіх присутніх. Єпископ Назарій позбавив священнослуження тих священників, що брали участь у відправі в Миколаївському Соборі (прот. В. Липківського, прот. Н. Шараївського і прот. П. Тарнавського), бо вони не почитували патріярха Тихона і всю службу правили українською мовою, а він, мовляв, дозволив читати українською мовою лише Євангелію.

А українці Києва заходилися організувати нові парафії. На Зелені Свята одержали в користування також безпарафіальний Андріївський Собор; на свято Петра і Павла — величну святу Софію, а в січні 1920 р. — чудову Іллінську церкву біля вокзалу.

Тому що єпископи Російської Церкви забороняли в священнослужінні тим священникам, які на вимогу вірних служили українською мовою, серед духовенства і вірних створилося неспокойне становище. Домовитися ж з єпископами не пощастило. З делегаціями, що нераз ходили до них, вони не хотіли розмовляти. Тоді ВПЦР скликала на 5. травня 1920 р. пленум з участю українських парафій, які були в Києві, і представників кількох сільських парафій поблизу Києва, щоб обговорити питання про дальше життя парафій. Ста-

новище було таке, що коли виконати розпорядження спископів Російської Церкви, то треба зліквідувати парафії. І тому пленум ВПЦР урочисто проголосив, що Українська Православна Церква стає автокефальною і від московської ієрархії незалежною. Священники її не повинні користися забороні єпископа Назарія та інших єпископів Російської Церкви, бо вони не є духовними пастирями українського народу, а ворогами його. Натомість українські священники мусять продовжувати задовольняти релігійні потреби віруючих і дбати про свій народ.

Про цю постанову ВПЦР оповістила віруючих. І коли на Зелені Свята того ж року був призначений в Києві з'їзд представників українських парафій, то на з'їзд прибуло до 200 делегатів. ВПЦР і сама не сподівалася, що віруюча людність так жваво відгукнеться на церковні події і на заклик закладати українські парафії.

Собор св. Софії не вміщав вірних. До ВПЦР щоденно прибували делегації від сільських парафій з проханням дати поради, як їм перейти в Богослуження на українську мову. Перше видання книжки «Чин Божественної Літургії св. Іоана Золотоустого», зроблене у червні 1920 р. в перекладі прот. В. Липківського, було розпродане. Майже по всіх парафіях доходило до непорозуміння з священниками в справі переходу на українську мову. Село алярмувало, благало дати українських священників, а їх не було.

ВПЦР ясно здавала собі справу, що Українська Автокефальна Православна Церква, відкинута злого волею єпископів Російської Церкви в Україні, не може жити без своїх єпископів. Тому з

ТАРАПУНЬКА й ШТЕПСЕЛЬ

В. БАХНОВ і Я. КОСТЮКОВСЬКИЙ

ПЕРЕД ЛЕТОМ

Тарапунька й Штепсель входять на сцену в «космічних скафандрах».

ШТЕПСЕЛЬ. Здравствуйте, дорогие товарищи!

ТАРАПУНЬКА. Добрий вечір!
ШТЕПСЕЛЬ. Привітствуємо вас!
ТАРАПУНЬКА. Здоровенькі були!
ШТЕПСЕЛЬ. Вас, вероятно, удивляють вид наших костюмов?

ТАРАПУНЬКА. А чого тут дивуватись? Нормальний костюм для міжпланетних прогулянок.

ШТЕПСЕЛЬ. Да, но зрители могут спросить, что же это вы, товарищи: ракет для путешествий еще нет, а вы поторопились пошить костюмы?

ТАРАПУНЬКА. Вони так не скажуть.
ШТЕПСЕЛЬ. Почему?

ТАРАПУНЬКА. Бо всі знають, що у нас ракети роблять швидше, ніж в ательє шивють костюми.

ШТЕПСЕЛЬ. Так что мы смотрели вперед и сами о себе позаботились. И теперь мы просим, чтоб при решении вопроса — кого первыми посылать на Луну? — учесть тот факт...

ТАРАПУНЬКА. Що костюми у нас вже є. Наші, я думаю, дуже скоро запустять на Місяць ракету з собакою.

ШТЕПСЕЛЬ. Я даже знаю, какая собака полетит.

ТАРАПУНЬКА. Яка?

ШТЕПСЕЛЬ. Мой Тузик.

ТАРАПУНЬКА. А не брешеш?

ШТЕПСЕЛЬ. Мало этого, я тоже лечу на этой ракете.

ТАРАПУНЬКА. Сам летиш, а мене з собою не береш?

ШТЕПСЕЛЬ. Я ж на ракете не хожу. Меня самого берут...

ТАРАПУНЬКА. Хто бере?

ШТЕПСЕЛЬ. Мой Тузик.

ТАРАПУНЬКА. От Штепсель, приобачився-таки до ракети. І коли ти летиш?

ШТЕПСЕЛЬ. Скоро.

ТАРАПУНЬКА. Ну, поздравляю... Почекай, медкомісію ти пройшов?

ШТЕПСЕЛЬ. Да, прошел.

ТАРАПУНЬКА. Ну, поздоров... А Тузик медкомісію пройшов?

ШТЕПСЕЛЬ. Да.

ТАРАПУНЬКА. А технімум ти здав?

ШТЕПСЕЛЬ. Сдал.

ТАРАПУНЬКА. Ну, поздоров... А Тузик?

ШТЕПСЕЛЬ. И Тузик сдал.

ТАРАПУНЬКА. А з жінкою ти домовився?

ШТЕПСЕЛЬ. Да.

з'їзд, схваливши працю ВПЦР, ствердив постанову про автокефалію Української Церкви, не визнає екзарха Михайла, а обрав Київським митрополитом архієпископа Парфенія. З'їзд зробив постанову про скликання на 14 жовтня 1921 р. в Києві Всеукраїнського Православного Церковного Собору для остаточного ствердження засад Української Автокефальної Православної Церкви і завершення організаційної будови її.

Ці ухвали розійшлися по Україні і розпочалося підготування до собору. Екзарх Михайло і патріарх Тихон загрозили архієпископові Парфенію відлученням від Церкви, якщо він не відмовиться від обрання на митрополита і не зречеться зв'язку з ВПЦР та Українською Автокефальною Православною Церквою. Не витримав владика Парфеній і написав до ВПЦР листа, що зривається даною ним згоди... Українська Церква знову лишилася без єпископа.

Скрізь ВПЦР нав'язувала зв'язки і листування з єпископами, які були походження українського, або про них ішла чутка, що вони прихильно ставляться до УАПЦеркви. Були переговори з єпископом Антонієм Грановським, який жив у Москві. Але він відмовився тим, що старий і хворий. Також домовлялися з єпископом Олексієм Бемковим в Одесі. Але він відповів, що хоч і прихильний до УАПЦ, але не знає мови і не може очолити Церкву.

А час шов. Наближався всеукраїнський церковний собор. Тоді вирішили спробувати ще одну можливість. Грузинська Православна Церква таким же способом стала автокефальною, як і українська, і в ній знайшлися єпископи, що очолили цю Церкву, та ніби во-

ТАРАПУНЬКА. Ну, поздоров... А Тузик?

ШТЕПСЕЛЬ. Что — Тузик?!

ТАРАПУНЬКА. А Тузик тебе дійсно бере?

ШТЕПСЕЛЬ. Конечно!

ТАРАПУНЬКА. Ну, тоді я, як вищий в нашому колективі, повинен вас, товаришу Штепсель, оформити.

ШТЕПСЕЛЬ. «Вас»? Почему ты вдруг перешел на «вы»?

ТАРАПУНЬКА. Нікуди я не переходив. Оформити вас — це значить тебе і твого Тузика. Щоб не розводити паперової волокити, я на вас одну справу заведу. Ін'я?

ШТЕПСЕЛЬ. Штепсель.

ТАРАПУНЬКА. Рік народження.

ШТЕПСЕЛЬ. 1919.

ТАРАПУНЬКА. Мать?

ШТЕПСЕЛЬ. Чья мать?

ТАРАПУНЬКА. Тузика, звичайно.

ШТЕПСЕЛЬ. Белая.

ТАРАПУНЬКА. «Семейное положение»?

ШТЕПСЕЛЬ. Чье?

ТАРАПУНЬКА. Твое, звичайно.

ШТЕПСЕЛЬ. Женат.

ТАРАПУНЬКА. Діти є?

ШТЕПСЕЛЬ. Есть.

ТАРАПУНЬКА. Якої породи?

ШТЕПСЕЛЬ. Прошу без оскорблений!

ТАРАПУНЬКА. А що таке? Я про Тузика питаю.

ШТЕПСЕЛЬ. Не знаю, какой он породы.

ТАРАПУНЬКА. Образование?

ШТЕПСЕЛЬ. Прошел школу дрессировки.

ТАРАПУНЬКА. Хто ж тебе дресировав? Жінка?

ШТЕПСЕЛЬ. Я про Тузика говорю!

ТАРАПУНЬКА. А я про тебе питаю. Ти за Тузика не ховайся. Ой, чує мос-серце і за собаку мені влетить і за тебе на мене собак вішати будуть. Так от — «образование»?

ШТЕПСЕЛЬ. Высшее.

ТАРАПУНЬКА. Хвіст відрублений? Не шарахайся, це я про Тузика. Далі: «взыскания есть»?

ШТЕПСЕЛЬ. Вчера как раз получил.

ТАРАПУНЬКА. За що?

ШТЕПСЕЛЬ. Соседку за ногу укусил.

ТАРАПУНЬКА. Ти?!

ШТЕПСЕЛЬ. Не шарахайся. Это я про Тузика... Надеюсь, у тебя вопросов больше нет?

ТАРАПУНЬКА. Хто тобі буде платити «суточные»?

ШТЕПСЕЛЬ. Ты что, шутишь?

ни співчутливо і прихильно ставляться до УАПЦ. Вирядили до Тифлісу з Києва кандидатів на єпископів прот. П. Погорілка і прот. С. Орлика. Але вони доїхали лише до Харкова, а далі перепустки не одержали, бо на Кавказі це точилася большевицька війна.

З Харкова поїхали вони до Катеринослава, в надії, що Агапітон Вишневський допоможе рідній Церкві. Але він відмовився від опіки над Українською Церквою. Заїхали до Полтави, сподіваючись, що архієпископ Парфеній, може, напередодні собору передумає. Але він категорично відмовився. І прот. П. Погорілка та прот. С. Орлик повернулися до Києва в день відкриття собору ні з чим.

14 жовтня 1921 р. в Києві, в Соборі св. Софії зібрався **Перший Всеукраїнський Собор УАПЦеркви**. В другій половині серпня і в вересні відбулися церковні з'їзди по всій Україні. Інтерес до собору був великий. Місцеві з'їзди обрали делегатів на собор і дали свої накази. В усіх наказах підкреслювали основні засади життя Церкви — автокефалія, соборноправність і українізація. Та ще покладали на делегатів обов'язок розв'язати справу з єпископатом Української Церкви: «Не приїжджайте додому, не знайшовши єпископів для нашої Церкви».

Прибуло на собор 472 делегата з усіх частин України, і навіть з Кубані. Серед делегатів було 64 священника. Переважна більшість делегатів — селяни, кооператори й учителі. Були видатні українські працівники на ниві культури, мистецтва, освіти: академік Кримський; професори: Стебницький, Єфремов, Чехівський, Данілевич, Стороженко, Черкаський, Щербаківський, Кар-

ТАРАПУНЬКА. Квартирні і суточні — діла не шуточні.

ШТЕПСЕЛЬ. Поговорим о суточных в день отлета или в день прилета. Мне все равно.

ТАРАПУНЬКА. І бухгалтерії теж все одно. Чи на Місяць, чи в Тюмень день отльота, день прильота — один день.

ШТЕПСЕЛЬ. Вот если с таким, как ты, свяжешься, то ракета вовремя не вылетит.

ТАРАПУНЬКА. Краще хай вона не вилетить, ніж я вилечу.

ШТЕПСЕЛЬ. Но если ракета вовремя не вылетит, она ж на Луну не попадет.

ТАРАПУНЬКА. Хай краще вона не попаде, ніж мені попаде.

Хай краще вона не долетить, ніж мені влетить.

Юл. МОВЧАН

ЗВІДУСІЛЬ

АЙЗЕНГАУЕРА ОБВИНУВАЮТЬ В УБИВСТВІ 2-х МІЛЬЙОНІВ АНТИКОМУНІСТІВ

Американська антикомуністична газета «Right» («Право»), яка видається в Сан-Франціско (Каліфорнія), виступила з публічним обвинуваченням проти колишнього президента США Айзенгауера, закидаючи йому вбивство понад 2 мільйони ворогів Москви і комунізму. Газета подає, що хоча згідно умови в Ялті в лютому 1945 р. між Росією і західними альянтами було досягнуто згоду про репатріацію втікачів з Східної Європи, проте в тій умові не було передбачено, що така репатріація має бути здійснена примусово. Однак, згідно знайдених документів, Айзенгауер, який за наказом президента Трумена після війни був призначений начальником генерального штабу американської армії, особисто дав наказ про примусову депортацію сотень тисяч скитальців на певну загибель і знущання московсько-большевицьких сатрапів — в тому числі сотень тисяч українців.

Правда, пізніше підвладним офіцерам Айзенгауера явно не сподобалася така «м'ясарська робота» (див., наприклад, «Як альянти депортували українців на «родину» в «УВ» за 23 квітня ц. р.) і тому вони на домагання ген. Пача (Patch) через голову Айзенгауера звернулися безпосередньо до Пентагону (міністерство військових справ у Вашингтоні) за в'язаннями в цій справі. І хоч після цього примусову депортацію було припинено, проте впродовж попередніх місяців щонайменше два мільйони людей — переважно українців та інших не-російських народів — було віддано на поталу московським катам. Ця акція дістала в Пентагоні назву «Operation Keelhaul».

В подяку за таке «м'ясарське діло» комуністи, за інформаціями органу американських соціалістів «Weekly People» з 22 жовтня 1955 року, пообіцяли голосувати за кандидатуру Айзенгауера на президента США.

«БІЛИЙ КРУК»...

Чи можливо, щоб людина, яка забила іншу людину 42 роки тому і на яку не падало жодне підозріння та поповнене вбивство, добровільно прийшла до поліції і призналася в заподіяному злочині?

Виявляється — можливо! І то навіть в нашій «бездушній», здебільшого позбавленій будь-яких моральних принципів часи. Таким «білим круком» виявився 66-тирічний Кліфорд О'Браєн з м. Вави, провінція Онтаріо (Канада). Недавно він прийшов до місцевої поліції і заявив, що 8 липня 1919 р. він особисто забив 55-річного Михайла Ледже,

пів, Красицький, Павелко, Старинкевич; письменники: Старицька-Черняхівська, Марія Старицька, Стешенко, Косинка; лікарі: Кудрицький, Левіцький, Черняхівський, Пучківський; композитори: Стеценко, Мих. Ступницький, Гончарів, Давидовський, Левіцький, Козийський, Яднєвич, Гайдай; кооператори: Микола Левіцький, Бучило, Кудря та інші. То було щонайкращого в українській нації, що ще не зламалося під большевицьким режимом, у кого горіла надія на краще майбутнє України, хто не боявся назвати себе православним українцем, — ті були на соборі чи безпосередньо, чи посередньо через своїх делегатів і репрезентантів.

(Закінчення в наступному числі)

ШТЕПСЕЛЬ. Перестраховщик ты, бюрократ и формалист!

ТАРАПУНЬКА. Правильно, та тільки не я, а той, якого я показав.

ШТЕПСЕЛЬ. Но подобных типов в таком большом деле, как завоевание Космоса, ты нигде не найдешь.

ТАРАПУНЬКА. А треба, щоб і в найменших ділах їх теж не було. Такий час настав.

ШТЕПСЕЛЬ. Я б вообще собрал всех этих типов и на одной из первых ракет отправил бы куда-нибудь подальше. Скажем, на Марс...

ТАРАПУНЬКА. Відправити можна, тільки не на Марс.

ШТЕПСЕЛЬ. Почему?

ТАРАПУНЬКА. Тому що на Марсі, кажуть, є життя. а від них і там життя не стане!..

смерть якого вважали випадковою. О'Браєн, який є мандрівним малюром, заявив, що причиною його признання є бажання померти з «чистим сумлінням», а якщо потрібно, то і відпокутувати за свій злочин. Його заарештували і незабаром мають судити за вбивство, виконане майже пів століття тому.

ЦІКАВІ ДАНІ ПРО САМОГУБСТВО В США

Приблизно 18 000 осіб в США кожного року «накладає на себе руку», тобто помирає від самогубства. Це вдвічі більше від усіх кримінальних убивств і аж в 12 разів більше від усіх смертей, які трапляються в США кожного року внаслідок повітряних (аеропляних) катастроф. Статистика показує, що 3-поміж усіх смертей в США, самогубства стоять на одинадцятому місці. При тому, якщо взяти під увагу лише чоловіче «білошкіре» населення, яке становить приблизно 3/4 усіх самогубств в країні, то серед цієї частини населення смертність від самогубств стоїть на восьмому місці. З цього виходить, що «кольорове» (переважно негритянське) населення та жінки значно рідше відбирають самі собі життя, ніж це трапляється серед чоловічого «білого» населення.

Цікавим є і те, що в сусідній Канаді, де життєвий рівень, кажуть, трохи нижчий, ніж у США, кількість самогубств менша (згідно даних 1958 року — стосунково 7,5 і 10,7 на 100 000 населення). А коли взяти такі країни, як Ірландія, Греція та багато країн Південної Америки, то тут статистика самогубств вийде ще більше на некористь США, бо в цих країнах кількість самогубств відповідно в кілька разів менша, ніж у США. Але з другого боку в таких країнах, як Австрія, Угорщина, Західна Німеччина та Японія пропорційно кількість самогубств щонайменше в два рази більша, ніж у США. Шкода, що не маємо точних даних, як з цим страшним соціальним лихом є в совдепії...

Юл. МОВЧАН

Не забувайте про передплату на „УВ“

Економічна хроніка з світу

Закінчено переговори з однією з американських фірм у справі будівництва атомової електростанції в Антарктиці. Електростанція має бути пущена в експлуатацію в березні 1964 року. Вона постачатиме електроенергією науководослідну станцію Берда, яка розташована в Антарктиці. В загоді Макмердо закінчується будівництво атомової електростанції, яка призначена для обслуговування американської фльоти. Ця електростанція має бути пущена в експлуатацію наступного року. (АКАЕ)

Канцлер Австрії Горбах заявив в австрійській Лізі промисловців, що Австрія прагне лише до економічної співпраці з Організацією європейського загального ринку, а не до цілковитого злиття з цією організацією. Вже тепер 50% австрійського експорту йде до країн європейського загального ринку. Цей експорт підвищиться до 80%, якщо Великобританія та інші країни Європейської асоціації вільної торгівлі приєднаються до Європейського загального ринку. Тісна економічна співпраця Австрії з Європейським загальним ринком аж ніяк не протирічить невтралітетові Австрії. (КРС)

УКРАЇНСЬКЕ ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ

Людвісбург

В неділю 10. вересня в м. Людвісбург врочисто відбулося освячення нововлаштованого храму Св.-Духівської парафії Української Автокефальної Православної Церкви. Храм улаштовано в приміщенні, яке приділив Штутгартський «Гільфсверк» Євангелістської Церкви. Коштом пожертв, зібраних серед українців — православних і греко-католиків — побудовано гарний, як на сьогоднішні наші емігрантські можливості, іконостас. Збудували його парафіяни: полк., інж. Олександр Болдирів, Іван Вовк та Іван Малик. Тож Св.-Духівська парафія, що від часу закінчення опіки ІРО над скитальцями не мала церкви, а користувалася для Богослужень принагідними приміщеннями, тепер має де регулярно відправляти служби Божі.

На свято освячення храму з'їхалися українці, розкидані емігрантською долею по Вюртемберзі, не тільки православні, а чимало греко-католиків, усіх понад сто п'ятдесят душ. Серед гостей були два євангелістські священники — урядовці «Гільфсверку» — зі своїми родинами. Вони уважно прослухали все Богослуження.

Чин освячення церкви й Божественну літургію служили: митрофорний протоєрей Палладій Дубицький, який очолював службу, настоятель парафії протоєрей Демид Бурко, священник Дем'ян Свириденко та протодиякон Леонід Король. Високопреосвященніший Владика Ніканор, Митрополит УАПЦеркви, через кволий стан здоров'я не міг приїхати. Він надіслав на ім'я настоятеля парафії листа, в якому написав:

«Вітайте Ваших парафіян від мене і передайте мої побажання, щоб у новім храмі прихильно вислухав Бог молитви їхні про кращу долю нашу на чужині та про полешення тяжкого іспиту нашої рідної України».

Відчувалася спільна духовна радість, що й відзначив у своїй проповіді о. протоєрей П. Дубицький. «Дух Святий, що веде віруючих по шляху правди, напоував Вас, брати і сестри, збудувати цей храм», — сказав він у тій глибокій змістом проповіді.

Під час спільного обіду після служби Божої, на якому було 130 душ парафіян та гостей, представник «Гільфсверку» євангелістський священник Гірт в яскравій промові висловив своє задоволення, що допомога «Гільфсверку» дала добрі наслідки (крім приміщення, в його пристосування для церкви, «Гільфсверк» уклав ще й кошти понад 2500 нм.) Він також підкреслив релігійність і творчий дух українців на чужині, їхню національну свідомість і почуття приналежності до своєї вітчизни.

3 діяльності УВАН у Канаді

29. вересня ц. р. відбулося в приміщенні УВАН в Народньому Домі у Вінніпезі святкове зібрання УВАН для відзначення 75-річчя з дня народження д-ра М. І. Мандрика, віцепрезидента УВАН (Канада). Зібрання відкрив коротким словом проф. Яр. Рудницький, вітаючи ювілянта з його досягненнями на науковому й літературному полі та бажаючи йому ще багатьох творчих літ життя. Після цього склали йому побажання члени УВАН, а також прочитано деякі нові твори д-ра М. Мандрика.

Наприкінці взяв слово ювілят і, дякуючи за вияв признання за працю, поділився своїми спостереженнями в діяльності українського друкованого слова в діспорі та українського культурно-наукового життя взагалі.

Д-р Мандрика є віцепрезидентом УВАН у Канаді з 1954 р. Він є також редактором серії УВАН «Література» й «Українські вчені». До Канади приїхав у 1928 р. й поселився у Вінніпезі. Літературну працю почав у 1900 році.

В часи української держави був послом до Української Центральної Ради й послом до всеросійських конституційних зборів від України. Був одним із організаторів української влади, уповноваженим Червоного Хреста, головою народньої, земельної та продо-

вільної управ. і т. п. Працював близько 15 років в ділянці Української кооперації, був членом дирекції Київського кооперативного банку, опікуном будови шкіл і т. п. Був радним українських дипломатичних місій на Кубані й Туреччині, консульським заступником в Грузії, спеціальним представником Кубанського уряду в Японії й на Далекому Сході. На еміграції в Празі він був секретарем інституту соціології й співредактором наукових збірників «Суспільство» та журналу «Нова Україна».

1917 р. одружився з Ганною, з козацького роду Боровицьких, з якою перебув еміграцію й оселився в Канаді (померла в 1957 р.). Після її смерті д-р Мандрика всеціло присвятився науковій і літературній праці. Крім наукових видань, він випустив кілька томів поезій, а останнього часу — велику збірку «Симфонія віків» (215 стор., Вінніпег, 1961).

Д-р Мандрика є генеральним секретарем Української Наукової Ради в Канаді, яка об'єднує всі українські наукові установи в цій країні під головуванням проф. д-ра С. Вергипороха з Торонто. Тепер д-р Мандрика працює над історією українського письменства в Канаді; частину цієї праці читано недавно на міжнародному конгресі порівняльної літератури в Утрехті, в Голландії.

Велика подяка належить Юрію і Варварі Кульчицьким, які пожертували на будівництво церкви 1000 нм. Також щиро дякуємо Св.-Троїцькій парафії в Новому Ульмі, що збрала пожертв 396 нм., а зокрема дякуємо інж. Ів. Басенкові за щедру пожертву — 100 нм і родині Ничипорук, що при своїх мізерних засобах (живуть з допомоги «Фюрзорге») пожертвували 50 нм., як рівно ж дякуємо А. Климкові, який збирав ті пожертви. Дякуємо і жертводавцям з Швебіш Гмюнду, зокрема П. Манелюкові, який власною ініціативою зібрав там 46 нм. Дякуємо в. о. титара інж. Іл. Сесю і його дружині та сестрам Ганні Софронівій і Марії Колотушківій за їхню працю щодо прибирання церкви в час готування її для освячення.

Боже благословення нехай буде з усіма тими, що вклали свою щедрість і працю в будову храму і цим прислужилися для добра і слави Української Православної Церкви!

НАСТОЯТЕЛЬ ПАРАФІЇ
ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

Ковентрі

В цьому році українці, що розсіяні у вільному світі, відзначають три знаменних ювілеї, які на перший погляд ніби від'ємні один від іншого, але в дійсності творять одне ціле й яскраво висвітлюють боротьбу української нації за свою незалежність.

В березні ц. р. ми відзначали соту річницю великого українського генія, велетня духа української нації Т. Г. Шевченка.

В травні м-ці відзначали 35-ту річницю св. пам'яті Президента і Головного Отамана, одного з найбільших українських лідерів і творця самостійної, соборної Української Народньої Республіки С. В. Петлюри.

В жовтні м-ці відзначаємо третю

з черги подію, — сорокову річницю відродження УАПЦ, 40-а річниця з часу скликання Всеукраїнського Церковно-Православного Собору в Києві 1921 року. То була знаменна історична подія не лише в житті Української Церкви, а і в житті української нації в цілому.

В часи найбільшого комуністичного розгулу, в час, коли український народ був пригноблений жорстоким окупантом, краці з кращих, і відважні з відважніших, скликавши церковний собор, виносять з волі Божої та волі українського народу рішення про автокефалію Української Православної Церкви, рішення що було рівнозначне рішенням до буття української самостійної, ні від кого незалежної держави.

За такий відважний чин краці сини українського народу, що віддали себе на вівтар боротьби за буття нації, віддали своє найцінніше — життя. В тяж-

Сочистим, гарним баритоном протоєрей Михайло Голиця виголошує слова многоліття.

По закінченні молебня всі перейшли до залі, де відбулася святочна академія. Гарно прибрана сцена, українськими прапорами, портретами митрополитів Василя Липківського і Полікарпа, плякатами з написом «1921-1961».

До святочної президії запрошено о. прот. Молчанівського, о. Шкляріва, о. Морозюка, протодиякона Голицю, від мирян І. Корницького та від нашого підрастаючого покоління панну Олесю Кукловську. Змістовний та цінний реферат виголосив інж. П. Петренко.

В своєму рефераті інж. Петренко подав історію не лише з життя Церкви, а й українського народу. Перед численною аудиторією проходять світлі постаті: нашого пророка Т. Г. Шевченка, українського лицаря С. В. Петлюри.

Учасники академії 40-літнього ювілею УАПЦ в м. Ковентрі (Англія).

ких муках закінчує своє земне життя митрополит Василь Липківський, 13 єпископів, 10 тисяч священників, а з ними сотні тисяч вірних. Імена цих кращих та відважніших синів української нації вписані золотими літерами на сторінки нашої історії.

З великою святістю та пошаною українці м. Ковентрі 1. жовтня в неділю відзначали велику, історичну подію в житті українського народу. Гарний соняшний осінній ранок Церкву св. Марка заповнила понад сотня людей. Після служби Божої, яку відправляли: прот. о. Молчанівський, священники — о. Юрій Шлярів (настоятель парафії в Ковентрі), о. Степан Морозюк, о. Григорій Гусак. Служба проходила в асисті всім відомого та дуже шанованого в Англії протодиякона о. Михайла Голиці. Було відправлено молебен.

Говорив про Уряд УНР, що 1. січня 1919 року видав універсал про автокефалію Української Церкви. Насвітлив славні постаті бл. п. Василя Липківського, Полікарпа. Далі йдуть краці представники українського народу, що були серед 472-х делегатів, зібраних з усіх частин України на Всеукраїнський Собор УАПЦ.

Більша частина реферату була присвячена світлій постаті бл. п. митрополита Василя Липківського.

Академія закінчилася співом національного гімну. З великим піднесенням лунало «Ще не вмерла Україна...» Привітно світило осіннє сонце, а там, далеко, спало пожежне листя з дерев на вулицях зажереного Києва. Мовчали дзвони св. Софії.

СИДОРЕНКО

Український балет в Австралії Шевченкові

(Закінчення з 3-ї сторінки)

не пасують між правдивими сільськими хлопцями та дівчатами. Але в дійсності вони себе там краще почували, ніж з принцесою Ауророю чи серед софистичних фавнів.

Перед самим балетом «Приччання» були окремі танки та пісні у виконанні дітей, чоловіків та збірною ансамблем цього товариства, які познайомили нас з беззастережною природною красою танцюристів, з чарівними мелодіями пісень, барвистими, опрацьованими вишивками strojів, та притягаючими, плаккими ударами музики, на яких безпереривно пливли танки, крізь тканину змінних кроків, атлетичних номерів та зворотів. Безумовно, Юрій Денисенко, помічник балетмайстра, був надзвичайний.

«Приччання» показала веселою селянською картиною з живими танками, виконаними головним ансамблем, після чого наступила прекрасна зміна настрою, коли малі діти наслідували у мініятурі своїх старших. Винятково звинними були малі хлопці, де один був такий маленький, немов доказував, що треба дійсно народитися з готовими здібностями, щоб виконувати деякі з неімовірно тяжких кроків.

Друга дія принесла маленьких метеликів, кругом підскакуючих — правдивих маленьких метеликів, які з трудом змогли приховати свої милі усмішки.

Двоє малих хлопців дали дуже доб-

рий виступ танку з батогами. Ціле балетне товариство приєдналося з живими танком, де чоловіки дали прекрасні сольові частини. Циганська картина підкреслила іншу силу. Тут жінки, на зміну чоловікам, одиноким раз у цьому вечері, тримали захоплення двома сольовими, палкими танками, пишні хвилясті спідниці контрастували з навмишеною байдужістю облич танцюючих.

Танок українських козаків з шаблями був найімпозантнішим у балеті, з блискучою зручністю чоловічих танцюристів. Ця ціла сцена була прекрасною збалансованою самостійною частиною й одночасно собою переповідала тему балету.

Міміка Леоніда Денисенка і Тани Сури як нещасливих любовників, була дуже добре відтворена і переконуюча...»

Д. ШИМКО

468 членів нараховує Українське Лікарське Товариство у США. Недавно Товариство відбуло з'їзд, в якому взяли участь 74 делегати з десятиох відділів. Наради з'їзду в Нью-Йорку відкрив голова Т-ва Богдан Мажарушка. Новим головою вибрано Романа Сошинського. Українське лікарське товариство видає свій фаховий журнал «Лікарський вісник», який досі редагував Роман Осичук. Новим редактором журналу вибрано Тому Лашчака.

Рецензії і Огляди

Євген Соккур. «Від Москви до Дніпра», щоденник вояка московського «народного ополчення». Український Воєнно-Історичний Інститут. Торонто, Канада. 1958. Стор. 195.

До нечисленних ще в українській еміграційній літературі творів з тематикою другої світової війни (в загальному дуже подібна до спогадів Дм. Чуба «В лісах під Вязмою») недавно приєдналося ще одне видання — хроніка життя українця, що потрапив на початку війни до московського «народного ополчення», в бурхливі дні червня-жовтня 1941 року.

Автор — покійний уже тепер Євген Соккур, — це один із тих багатьох тисяч українців, які, рятуючись від загрози переслідувань та арешту, кидали в 20-х та 30-х роках рідний край і мандрували по безмежних просторах ССРСР, в пошуках більш-менш спокійнішого місця. Для автора таким найспокійнішим місцем, де він міг затриматися аж чотири роки, виявилось — Москва. Там «затершились серед тримільйонного міста», пробув він до вибуху німецько-совєтської війни. Затергались цілком йому, щоправда, не пощастило: вже й тут загрожувало звільнення з праці та перехід до «неблагонадійних». Але вибух війни несподівано змінив плани і тих, що мали б його усувати, і його самого.

Через два тижні після початку війни, коли німці блискавичним наступом врізалися глибоко в територію ССРСР, автор змушений був вступити до «народного ополчення», призначеного захищати Москву.

У своєму щоденнику він день-за-днем розповідає про життя в «очікуванні» ворога; про бої й безпорадну втечу зовсім непередбаченої до війни червоної армії; далі — про скитання групи колишніх вояків (серед них і автора) у німецькому заплілі і, нарешті, авторове рішення порвати з колишніми невільними товаришами зброї і повертатися, ховаючись від німців і партизанів, в Україну. Після довгих блукань та численних пригод, він досягає, нарешті, своєї мети.

Це — схематичний опис тла, на якому автор малює цікаву, барвисту картину переживань тисячів тисяч людей, яким довелося потрапити у вир, спричинений ударом двох тоталітарних гігантів.

Майстерне зображення типів людей, вдумливий опис подій і, головне, авторіві думки-коментарі на ті події, роблять книгу «Від Москви до Дніпра» твором, який читається з великим захопленням і несподівано увагою. Читач буквально переноситься в добу й місце, описувані автором. Мова щоденника, густо пересипана виразами специфічними для підсовєтського життя, сприяє цій реалістичності твору.

Яскраво змальовано у книзі такі факти:

Моральний розклад російсько-комуністичної системи. Хабарництво, запроданство, безпринциповість, зажерливість, егоїзм — це характерні риси в житті багатьох урядовців, і автор уміло їх відзначає.

Непідготованість до війни. Про те, що червона армія зовсім не була готова до боротьби з досконало озброєними та вишколеними німецькими військами (поміняючи вже факт, що велика частина червоних вояків зовсім не мала бажання воювати за деспотичну большевицьку владу), автор згадує трохи чи не на кожному кроці. Один із найяскравіших прикладів тут наводимо:

«Сьогодні маємо першу бойову вправу: стрілянину з гармат. Вечір. Настрілялись! Оце тобі гавбична! замість тяжких гармат, дивимось, стоять на толоці за селом маленькі, плічованькі, коротенькі шість шук 38-ми міліметровок — протитанкові скорострілки. Очевидно, «трофеї» з Польщі. Ще й досі найжачений «ожел» на щитках біліє. На полі метрів за п'ятсот трактор тя-

гає за собою фанерний макет танка. Тягає по-волячому. І, не дивлячись на таку швидкість, всі командири «обмастились»; то спереду, то позаду, то вбік візьмуть, а один... так той ледве у трактора не заліпив: «трохи рознервувався» — каже... Ото з такими плівачками проти німецьких тигрів!? Леле моя!.. Одні пір'я полетять і від «ожелів», і від нас, грішних...»

Ненависть великої частини підсовєтського населення до червоної влади. Можна мати певний сумнів, чи автор дійсно записував до свого щоденника усі свої думки й погляди у такому вигляді, як їх подано у книзі, бо мало чи не на кожній сторінці знайдено таке, що було б автоматичним виразом смерті для нього, коли б щоденник потрапив до рук НКВД. Але навіть, коли дещо автор додав і пізніше, уже в умовах свободи, то це справи не міняє, бо, безперечно, він висловлює те, що думав в часи терору.

А живу ненависть до осоружного режиму він описує дуже часто. Таємно і приховано виявлялася вона серед населення перед війною й під час війни, зовсім відкрито — після приходу німців. Ось розповідь про зустріч автора (з групою колишніх червоноармійців) з трьома хлопчиками на четвертий день після приходу німців:

«Я придивляюсь до них, одних, певно, з учорашніх піонерів, «дітей октябрської революції», що нічого не знали з пелюшок, крім комуни, крім совєтського ладу й життя в колгоспі. Й ось — дивись, за чотири дні як змінилися вони: чарвона армія для них не «наші», а «совєти», і це слово вимовляють, як що й не вороже, то байдуже... А про ворогів, що з боєм прийшли на «священну совєтську землю», говорять із ширим сміхом, як про кумедних, нешкідливих людей...»

Розчарування німцями, від яких велика частина населення сподівалася визволення, а одержала нове, страхітливе рабство, знаходить у книзі автора відповідне місце у пізніших частинах, коли йому доводиться зустрічатися з прикладами звірств гітлерівців над полоненими й жидками, з їхнім безоглядним ставленням до місцевого населення.

На жаль, книги своєї автор не скінчив через свою передчасну смерть. Редакція, у передмові до книги, пише, що закінчення дописав «один із найближчих друзів автора, що з його власних слів знав докладно повний зміст і характер оповідання». Ближчих відомостей про цього співавтора не подано.

Треба ствердити, що своє завдання він виконав не зовсім вдало. Читач, навіть коли не прочитав би вступного слова редакції, відразу відчуває зміну стилю мови, розповіді і самого духа твору. З автора — безперечно щирою українця, який любить свій рідний край, ненавидить окупантів і тужить над долею свого народу, але який, проте, носить на собі печать двадцятилітнього життя в умовах існування в червоній імперії, у закінченні книги несподівано стає зовсім інша людина.

Він починає говорити мовою українських націоналістичних видань; несподівано починає говорити про своє бажання «боротися за вільну, соборну, ні від кого незалежну Українську Державу», про ненависть до москалів і т. д. Ці і подібні слова співавтор вкладає також в уста інших людей, яких описує. Немає сумніву, що більшість українського народу завжди прагнула мати свою вільну державу і мріяла про свободу за всяких окупацій, але **термінологія**, якої застосовує співавтор книги для вислову цих бажань у ті часи звучить неприродно й анахронічно.

Назагал, книжка «Від Москви до Дніпра», і змістом і зовнішнім виглядом (видана дуже охайно, на добром папері), справляє позитивне враження. Вона доповнює нашу літературу про другу світову війну, а саме — змальовання подій колишніми червоноармійцями, полоненими і втікачами; тому, таку багату на образи, пережиття й думки. З усякого погляду, книга варта, щоб з нею познайомилися широкі кола українського суспільства у вільному світі. О. СЛОБОЖАНЕЦЬ

На наступ ворога супроти українського визвольного фронту відповісемо ще інтенсивнішою розбудовою вільної української демократичної преси

«Наша преса є виявом волі й творчого, могутнього духу вчорашніх недомучених сталінських, комуністичних рабів підмосковських. А тримається вона на запрацьованих копійках політичної української еміграції, на центрах і пфенігах високодейних і високоморальних, до кінця своєму народові відданих людей.»

І. БАГРЯНИЙ

ГОЛЛЯНДІЯ:		О. К.	2:00:00
Герасименко В.	10 гульденів	Джумайло М.	2:00:00
Бульба Й.	10 »	Харенко В.	2:00:00
Іванюк Я.	3 »	Безкорвайний Ю.	2:00:00
АРГЕНТИНА:		Найдьон В.	2:00:00
Збірщик П. Шулежко		Шевченко І.	2:00:00
Сікорський Ю.	1000 песо	Пантелеєнко І.	2:00:00
Мінос І.	1000 »	Вересай П.	2:00:00
Кірічко О.	1000 »	Носяра Д.	1:00:00
Безручко Д.	500 »	Довгоп'ят І.	1:00:00
Шулежко П.	500 »	Буць Ю.	0:10:00
Максименко М.	500 »	Сидоренко М.	0:10:00
Кашка М.	500 »	Ткач В.	0:10:00
Римський О.	500 »	Ткач Віктор	0:10:00
Гаркуша Ф.	300 »	Солтис Ю.	0:10:00
Каліман І.	100 »	Федоренко В.	0:10:00
Цап О.	100 »	Саківський Г.	0:10:00
Збірщик Ол. Римський		АНГЛІЯ:	
Якимчук Василь	200 песо	Манчестер	
Василець М.	100 »	Д. Б.	0:17:06
Чернявський С.	100 »	Тараненко, М Г., Помеляйко,	
Скляр М.	50 »	Хабло, Гречко — по	0:10:00
Гаврилук С.	50 »	Фрис	— дуже мало.
Яценко П.	50 »	Гуддерсфілд	
Чмилюк Ф.	50 »	Лисяк	5:00:00
ФРАНЦІЯ:		Держач	1:00:00
Українці Північної Франції	5000 фр.фр.	М-цький, Качура — по	0:10:00
Чепіга	500 --	Жсвако, Рубан — по менше.	
Скиба	500 --	Олдгам	
Зубенко В.	500 --	Український Громадський Клуб	5:00:00
Давиденко С.	500 --	Омельченко, Журба, Дмитренко,	
Отель Попель П.	500 --	Роговий, Сіренко, Антоненко,	
Корчак	500 --	Ульченко, Дубок, Костенко,	
Кирилишин	500 --	І. К. — по	3:00:00
США:		Т-чук А., Смолович — по	2:00:00
Андре Микола	8 дол.	Чепіжка	1:00:00
Андре Віктор	8 --	Косий	0:10:00
Чижкала Микола	5 --	Нотгінгам	
Варняга Прокіп	5 --	Бровко	2:00:00
Барліт Петро	5 --	Науменко, Ніколаєнко, Режа,	
Гусаківський	5 --	Вошкулат, Таран — по	1:00:00
Ковалезький В.	3 --	Шаповал	0:10:00
Чорнобаб Микола	3 --	Ругбі	
НІМЕЧЧИНА:		Хмара	3:00:00
Неділько А.	9 нм	Журба	1:00:00
Варчак Стефан	8 --	Гай Вайком	
Корилюк Іван	5 --	Титаренко	3:02:00
Г-ко В.	3,40 --	Ж-ський	0:10:00
Інж. Кравченк Василь	1,30 --	Лондон	
КАНАДА:		Зарицький	5:00:00
Лашинський Відділ СУЖЕРО	25 дол.	Довгоп'ят	3:00:00
Лиціна Л.	4 --	Духніч	2:00:00
АВСТРАЛІЯ:		ДЗ., Петренко, Бойченко — по	1:00:00
Свідовський А.	3:00:00	Симоненко, Пасічинський — по	0:10:00
О. К-р	2:00:00	Бері	
О. Комар	2:00:00	Федоренко	5:00:00
Ільчук М.	1:00:00	Кравченко	3:00:00
Чиж В.	0:10:00	Супрун, Г. К. — по	1:00:00
Збірщики З. Стецюк та П. Лиходій		Сіренко, Южик, П. П. — по	0:10:00
Гімелльрайх К.	2:00:00	Голосій, Костюк — по менше	
Лиходій П.	2:00:00	З інших міст	
Підр'із М.	2:00:00	Тищенко	2:00:00
Круглий П.	2:00:00	Діденко	1:00:00
Престашевський О.	2:00:00	Бондаренко	0:10:00
Шмаль О.	2:00:00	Грицай — дуже мало.	
		Всім збірщикам і жертводавцям щире спасибі.	
		Ред. «УВ»	

Коротко — з життя на чужині

Американський відділ Наукового Товариства ім. Шевченка випустив у світ 171 книгу «Записок НТШ». В її зміст входять три розвідки: Володимира Дорошенка, Василя Яцуна та Григора Лужницького. Дорошенко, довголітній бібліотекар Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, пише історію тієї бібліотеки, яка впродовж півсторіччя була головною книгозбірнею українистики в світі. Що дав Володимир Дорошенко — це не тільки історія бібліотеки, а й історія книжної справи в Україні взагалі. Зокрема дуже цікаві описи з часу першої большевицької та гітлерівської окупації у Львові. Ящук, пишучи історію львівського спископа Гедсона Балабана, змальовує картину національного і релігійного життя в Україні на переломі XVI і XVII століть. Розвідка Лужницького є частиною великої праці «Історія українського театру». Вона цінна тим, що подає цілком нову концепцію розвитку театру в Україні; і пересуває початки українського театру до передісторичних часів. Крім цього, ав-

тор показує історію українського театру на широкому тлі культурного життя Європи. 171 том «Записок НТШ» виїшов у світ за пожертви, які склала українська громада в Філадельфії.

Дванадцять учнів дістали цього року нагороди за особливі успіхи на курсах українознавства в Едмонтоні (Канада). П'ять років тому гурток українців, між ними Роман Березовський, Василь Грох, Юрій Стефанік, Богдан Скорупський, Михайло Хомяк — заснували курс українознавства для молоді від 12-х до 18-х років. За п'ять років курс закінчили 195 учнів. (Усіх учасників курсу було 280.) Минулого року курс, який працює в чотирьох класах, приміщено в домівці українського ПЛАСТу. В програмі навчання такі предмети: українська мова, історія України, література, географія та історія українського мистецтва. Для студентів університету, які бажали доповнити свої знання з українознавства, був влаштований семінар під проводом Ярослава Росляка.

Слідами наших матеріалів

3 бльокнота спостережника

ЦЕ і ТЕ

Лондон, п'ятниця 6. жовтня.

Якщо б якимось дивом я опинився на становищі командувача західної «політичної паради», то я зробив би ось що — негайно й невідкладно. Я найняв би з сотню американських кораблів, які ржавіють в портах Тихого океану, устаткував би їх потужними радіонадзвонками і розмістив би їх — 30 у Чорному морі, 25 — в Балтицькому, 10 — в Перській затоці, 25 — в Крижаному океані і 10 — в Японському морі. І як заправив би просту, без туманних і розводнених фраз, пластижку, то Хрущов миттю забув би про «Востоки» й бомби.

Поставивши в дію 100 кораблів отакої служби миру, я відразу видав би розпорядження ладнати наступних 100, щоб за всяку ціну бути спереду впровадженій кількості советських трищоток.

За кораблями зупинки немає. Тисячачи вони гниють в американських і англійських портофінансах. У всякому разі, їх багато більше, ніж в ССРСР можливостей ставити проти них загороджувальну заглушувальну систему... Це була б дуже цікава битва за мир у світі. В її позитивних наслідках я не сумніваюся.

Справа Берліну перерішена. Залишається ще тільки знайти формулу, яка б до деякої міри «рятувала обличчя» західних потуг. Чого, чого, а експертів для ліплення таких формул на Заході хоч відбавляй. Не смішно?

За 13 років НАТО не опрацювало пляну дій на випадок чергової берлінської кризи, хоч і неполітикові було ясно, що вічно совети не зможуть толерувати цієї іншої грядки в своєму городі. А тепер... Що можна зробити наскоруч, та ще й в атомній психозі? Єдине — це ставати на коліна перед «магією» переговорів. Коли ви йдете впрошувати, чи перепрошувати людину, або шукати з нею домовлення, то лише з трьох причин: або ви вважаєте себе винним, або розумнішим, або слабим. Для спостерігача ваші суб'єктивні мотиви нічого не значать. Він робить висновок за давнім і незмінним звичаєм — хто вклоняється першим, той слабший.

Советська дипломатія є революційною, бо вона безоглядна і базується на засаді — робити все, щоб постійно залишалася сповидність своєї вищості й

всерозторощуючої сили. Кремль бо знає, що глядач на світ — байдужий до тонкощів гри і до методів гравців. Він лише реєструє результати гри і психологічно схиляється до того, кому «щастить». Цю рису натовпу давно-давно підмітив Ніколо Маківеллі і тому в своїх викладах був таким цинічно відвертим. Тому советські правителі так ревню і з такою пошвантою дотримуються кожної букви його настанов...

Так звана «опозиція» в УНРаді опрацьовує своє угодство кількома утилітарними фразами, серед яких не на останньому місці стоїть «скалькована істина», що політика не визнає моралі. А певно, що не визнає. Політика — це мистецтво захисту інтересів своєї спільноти, а разом з цим і своїх власних, гужчих інтересів. Можна навести тисячі прикладів, коли позитивні історичні постаті вдавалися до комерційності в політиці, але під час торгів партнери пильно дбали про особисту й національну гідність.

У відносинах між УНРадою й АКВ цей період гідності сторін давно минув. Ті з українських особистостей, для яких гідність не є порожнім словом, обірали всякі пертракції. Ті, що не посоромилися стати фігурами аморальності протинної сторони, втікають тепер за заслону апріорної аморальності в політиці. Ні, панове, цей викрут не піде. Бо виправдовувати політичну аморальність протинника — так низько ще ніхто не падав.

З нетерпеливістю чекаю третього запуску советської ракети з людиною на борту. Чому? Мене цікавить прізвище третього советського «космонавта». Маю переконання, що це буде Удалін, Бобров, Гранітов чи якийсь Беседін, але ніколи не Повстенко, Вашвілі, Портом'ян чи Боржун. Чи ви помітили, що на шпиль кожного епохального почину в ССРСР сидить «челавек» з істинно-російським прізвищем? Випадок? В ССРСР без калькуляції нічого не робиться. Без калькуляції славу роздається лише Мамаям, Демченкам, Байдам, Кривоносам та вистобаним п'ятисотенникам, тобто всяким іншим «гіршим» расовим зразкам, завдання яких ішачити, ішачити й ішачити. Справді історичні подвиги зарезервовано для «лучших». Але почекаймо до третьої ракети... О. КЕЙ

„Вісті Англо-Українського Товариства“

Ідея видавання часопису англійською мовою для членів і приятелів Англо-Українського Товариства вже давно була предметом розмов і нарад. Завдяки ініціативі пана Джона Граама, секретаря відділу АУТ у Тодморден, реалізація цього проєкту стала можливою. Пан Джон Граам є головним репортером однієї з газет у Північній Англії та має можливості видавати «Вісті АУТ» за мінімальну ціну коштів витрат, жертвуючи своєю фаховою працею і досвідом.

Секретаріят АУТ радо прийняв цю пропозицію і доручив п. Граамові поробити конкретні заходи в цьому напрямку. Часопис мав би поки що появлятися як кварталник із можливістю

статі місячником при забезпеченні відповідної підтримки з боку читачів.

Метою часопису є — подавати інформації про діяльність Товариства, як теж подавати відомості з загально-українського життя. Часопис буде наголосувати постійне прямування і боротьбу цілої української нації за свою державну незалежність і суверенність. Ми віримо, що у своєму розвитку часопис має дані на те, щоб стати поважною трибуною і солідним джерелом об'єктивних інформацій про Україну для англомоного світу.

Ми впевнені, що часопис знайде своє поширення також у широких кругах поза АУТ, і тому звертаємося із закликом уже тепер висилати замовлення на «Вісті АУТ». Ціна виноситиме 6 пенсів за примірник. Просимо по можливості висилати гуртові замовлення на адресу:

Mr. John Graham, A.U.S. News,
c/o. News Office, Fielden Square,
Todmorden, Lancs., England

М. ГАМІЛТОН
(секретар АУТ)

Складайте на Пресовий фонд «УВ»!

ПОВІДОМЛЕННЯ

Щоб забезпечити шановних передплатників безперервною доставкою часопису «УВ», просимо ласкаво своєчасно повідомляти наших уповноважених про кожну зміну адреси. В крайньому випадку просимо надсилати нові адреси безпосередньо до в-ва «УВ» в Новому Ульмі. В-во «УВ»

Кракання московських колонізаторів

Письменник І. Багряний слушно назвав новий проєкт програми КПСС «Оракулом чорної імперіалістичної ноци» («УВ» ч. 33-34(1459-1460) за 13.-20. серпня ц. р.). По цій програмі плянується розгортити в російському морі всі народи ССРСР. Слова ганебної слави міністра Валуєва «України не било, нет і бити не может» — є девізою сучасних московських імперіалістів. Не дарма кажуть, що першого-ліпшого «курського соловейка», що співає про свободу і справедливість, пошкрябай трохи і з нього вилізе російський шовініст.

Але сучасних московських круків і шкребти не треба. Вони одверто крикають про свої права керувати нами і бути «хазяїном» на нашій землі. Тішяться, що слово Україна є лише географічним поняттям. Основне ж, що між Ро-

сією й Україною немає жадних кордонів. Сергій Смірнов у своїй поемі «Матушка Русь», яку присвятив своїм колегам-колонізаторам, що, так як і він, мають «робочі» кабінети на Україні, пише:

«Я живу в деревне соловьиной
Где обрел рабочий кабинет.
Рядом Русь граничит с Украиной,
А границы, собственно, и нет.»
(«Огонек», № 35, серпень 1961)

Як бачимо, цими чотирма рядками цей московський писак перекреслив усю т. зв. «суверенність» УССРСР, про яку так голосно розпинався М. Подгорний на XV Генеральній Асамблеї ОН, «спростовуючи» закиди Джона Діфенбейкера, що Україна колоніально поневолено Росією. СЕР

І пригадується Геббельс...

(Закінчення з 1-ї сторінки)

царстві-государстві чути правдиві слова канадійського прем'єра.

Але от приклад з перекрученням «Свободою» висловлювань недавнього перебіжчика на захід, українського вченого Миколи СЕРЕДИ, це вже просто відбирання в людини права голосу у вільному світі, — відбирання права на свободу слова. Як це пов'язати з висловлюваннями російських мислителів, Герцена, Горького, Толстого про свободу для людини?!

Та може це все ж була випадковість в практиці засобів пропаганди АКВ? Ні, в питанні охорони цілості Російської імперії, в питанні збереження єдності й неподільності Росії, як ми все більше й більше переконуємося, ця інституція готова платити й найбільшу ціну й веде послідовно цю політику охорони імперії від будь-яких посягань на її цілість, навіть в проєкції. Тут ані думки Герцена, ані думки Горького чи Аксакова не мають ніякої вже сили. Навіть оті знамениті слова, що ніякі льокальні інтереси нації чи народу не можуть виправдати брехні, насильства й поневолення інших.

Коли треба на практиці рахуватися з правами людей і народів, уярмлених в Московській імперії, з правами на свободу й національну незалежність, тоді до дії приходить не дух Герцена чи Горького або Толстого, а встає на всю височінь за спинами діячів «визволення» дух когось іншого, дух майстра пропаганди з засадою, «коли брехню часто повторювати, вона стає правдою».

Доказом цього є поведження з висловлюваннями М. Середи, перекручення їх, вихалачення з них антимосковського духу. Ми згадували про «Свободу», а тепер для підсилення візьмемо ще й «НАШЕ ОБЩЕЕ ДЕЛО», відомий офіційний друкований орган АКВ на російській мові. Це орган не тільки на російській мові граматичній, а й, як ми вже не раз чітко й категорично підкресливали, на російській мові політичній, на мові імперії, яка не терпить ніяких посягань на свою цілість і гегемонію.

Ми вже не раз наводили приклади з практики цього «Общого дела» щодо замазування питання боротьби поневолених народів ССРСР за свободу й національну державну незалежність. Навіть з реєстру народів, об'єднаних в т. зв. «Паризькому Вльоці» редакція «общего дела» викреслювала Україну, перевищуючи тут і Валуєва з його «не было, нет...» Пригадаймо історію з надрукуванням звернення Паризького Вльоку в часи XV-ї сесії Асамблеї ОН, з якого (звернення) редакція «Общого дела» викреслила перелік членів цього вльоку, вихаластавши таким чином цей документ від його національного змісту.

Та ось ми маємо найновіший попис цього «Общого дела», органу АКВ, в питанні, як то він прикладає на практиці узнання за людьми права на свободу. В ч. 19(131) за вересень ц. р. надрукована нотатка про перехід інженера М. Середи на захід. Що заявив М. Середи представникам західної преси, всі знають з тієї преси. Його заява про те, що причиною його зривання з режимом ССРСР є поневолення України Російським режимом, була видрукована скрізь, чорним по білому. Та тільки не в «Общем деле». Тут чорним по білому

надруковано що інше, чорним по білому перебріхано заяву Середи, а саме ось що:

»Причиною невозвращенчества молодого Середы, как он указал, явилась его оппозиция советскому господству над его родиной Украиной«.

Хоча з західної преси відомо, що Середи «указал» що інше про причини зривання, але ж то було без цензури!

Очевидно, редактори «Общого дела» і його патрони керувалися приписами російських ліпших мислителів щодо свободи людської, лише... перекрутивши їх на свій лад, в своїх інтересах, і зробили це свідомо в тім пляні, як вони роблять це весь час з усім, що розмірене в цілість Московської імперії. Словом поступили так, як учив не Герцен і не Толстой, а хто інший:

«коли брехню повторювати часто, вона стає правдою».

В даному разі йдеться про перетворення на правду брехні про відсутність московського імперіалізму, про відсутність боротьби поневолених народів за знесення останньої й найреакційнішої Московської імперії. Діячам згадуваної пропаганди, патронованої чомусь американським іменем, ідеться про те, щоб ніхто не говорив про московський імперіалізм, про його ліквідацію.

Але ми сумніваємося, щоб ці пропагандисти вив'язалися з свого завдання щасливо. Не в наш час!

Правди про боротьбу поневолених народів проти московського імперіалізму сьогодні нічим замазати не можна. Навіть сам Геббельс осягти цього не спромігся б.

Герцен десь сказав, що ніякі національні чи групові інтереси не зможуть виправдати поневолення людей, відбирання у них свободи.

Свята правда!
Чому б же «общему делу» нарешті не запам'ятати цього якнайтвердіше і назавжди?! Щоб не витворювати своєю практикою анекдоти. ПРОЖЕКТОР

Надіслані видання

«Вісті» — орган Українського Студентського Архіву-Музею при УВАН, редагує Осип Зінкевич, рік II, ч. 2 весна 1961 р.

«Вісник — український православний двотижневик у Канаді, Вінніпег (Канада), рік ХХХVIII, ч. 11(1135) і 12(1136) червень, 13(1137) і 14(1138) липень, 15(1139) серпень, 16-17(1140-1141) вересень 1961 р.

«Вісті» — орган військово-політичної думки, редагує редколегія. Мюнхен (Німеччина), рік XII, ч. 102 червень 1961 р.

Українські
Вісті

Тижневик політики, культури
і громадського життя
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції й адміністрації
„U K R A I N S K I W I S T I“
Neu-Ulm/Donau. Schließfach 32

Місячна передплата «УВ» в Німеччині, включно з пересилкою, коштує 3.50 нм.

Повідомлення

Заходами Лондонського Відділу Англо-Українського Товариства влаштується

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР

(Брейнз траст),

в якому візьмуть участь: леді Гескет, Малколм Маггерідж, Давид Флойд, Крістофор Голліс, Костянтин Зеленко.

Вечір відбудеться в четвер 26. жовтня 1961 р. о год. 7.30 в залі

Kingsway Hall, Kingsway
London, W. C. 2.

Підземна станція Голборн.

Українське громадянство міста Лондону й околиць просимо взяти в дискусійному вечері чисельну участь.

За Управу Відділу

Андрій КОСТЮК Джон ДЖОЛІФ
(секретар) (голова)